

NAGYVÁRAD

Főszerkesztő HEGEDÜS NANDOR

Felelős szerkesztő MARÓT SANDOR

Magyar reneszánsz

Irta: Kocsán János

A tétovázó szemlélődés gyümölcsesten napjaiban jól esett hallanunk, hogy a hatvankilenc éves Barabás Béla fiatalos lelkesedéssel hirdeti a magyarság politikai életének ujjaszületését a Magyar Párt őszi munkaprogramja kapcsán, mely elsősorban arra lesz hivatva, hogy az új hazába szakadt erdélyi magyarság talpraállításának kemény munkáját megindítsa.

Ennek a munkabaállásnak valóban elérkezett a legfőbb ideje.

Magyar nyelvű kisebbségi iskoláink legnagyobb része romokban hever. A magyar színművészet lezüllése küszöbön áll. Az agrárreform tendenciózus végrehajtása kisebbségi egyházainkat megfosztotta az eszközöktől, melyek a felekezeti oktatás révén táplálói lehettek volna nemzeti kultúránk továbbfejlesztésének. Legelembb szabadságjogainknak még ma öt év után sem vagyunk birtokában. A tanácskozházak zöld asztalaihoz még mindig nem bocsátanak bennünket. És még mindig — öt év után is — cenzura nyesegeti a leírt magyar gondolatot, mintha örökös felleggel akarnák elborítani magyarságunk öntudatának amugy is elég szűkre szabott horizontját. Nincs gyűlekezősi jogunk. Nincs községi önkormányzatunk. Nincsenek fülék jogkereső panaszaink meghallgatására, ha azok a panaszok nem az állam nyelvén sikoltanak igazságért Juszticia csarnokai-ban. És nincsenek szívek, melyeknek megnyitja véget vetne a mesterségesen szított gyűlölködésnek, az okatlan gyanakvásoknak és mindennek, ami útjában áll annak, hogy békés egyetértésben dolgozni vágyó munkásokkal összefogjanak a háborus romok eltakarítására s egy jobb jövő útjainak egyengetésére.

Valószínű, hogy hosszú éveknek egy percig sem lankadó munkája is kevés lesz újraépíteni mindazt, amire az erdélyi magyarságnak megváltozott helyzetében is szüksége van, ha élni akar s amit nemzetközi szerződések értelmében elvenni sem lett volna szabad tőle.

Magától csak a szerencsétlenség jön és az, ami rossz. A jobb sorsot ki kell veredni a sorsból s még akkor is zárt tömegbe kell csoportosítani minden erőt, ha Nyugat felől hozzánk is elérkezik egyszer a demokratikus áramlatok egy erősebb sodra, mely az önkény- és hatalmaskodás helyébe a jog, törvény és igazság uralmát fogja ismét visszaállítani minden vonalon.

Az utóállamok szeméink előtt lejátszóó eseményeit nem lehet véka alá rejtetni, valamint azt sem, hogy a demokratikus, sőt szocialista irányba fejlődő nyugati államok közvéleménye napról-napra melegebb érdeklődéssel fordul a békeparancsoknak is nevezhető békeszerződések által teremtetett új nemzeti államok kisebbségeinek sorsa felé.

Magától értetődő jelenség ez.

Történelmi viszonylatokban az igazságnak előbb vagy utóbb győznie kell.

Ha Európa térképét meg kellett változtatni az elnyomott nemzetiségek felzabálása érdekében az igazság azt a fölkövetelményt hozza magával, hogy

az új államalakulatokban népkisebbségek elnyomása lehetetlenné váljék.

Népmilliókat nem lehet hazájuiktól úgy megfosztani, hogy új hazát ne biztosítsanak részükre és pedig olyan hazát, mely nemcsak követelni tud, hanem adni is. Olyan hazát, mely ugyanakkor, mikor teljes joggal követel minden polgárától hátsó gondolatok nélkül való hűséget, ezzel egyidejűleg minden gyermekét egyforma szeretettel öleli keblére s származásra, nyelvre és vallásra tekintet nélkül minden polgára számára a demokratikus értelemben vett állampolgári jogok teljességét egyformán biztosítja.

Sajnálattal látjuk, hogy e jogok teljességét ez idő szerint nemcsak magunk vagyunk kénytelenek nélkülözni, magunk alatt a magyar kisebbséget értve. Velünk egy hajóban eveznek kormánytámogató s az irredentizmus részint megbélyegző, részint már valósággal nevétséges vádjával soha nem illetett szász testvéreink is. Sőt, ami még ennél is több: elnyomásról, jogtiprásról panaszkodik Erdély és a régi királyság románjainak az a része is, mely nem az egyedül üdvözítő liberális politikát vallja magáénak.

Németország elfogadta a Dawes-tervezetet

Kétharmad többséggel győzött a békeszándék — A nemzetiek is belépnek a birodalmi kormányba

Amit Londonban Macdonald és Herriot munkája hetek alatt eredményezett s amit az idő érlelt ki, menthetetlenül tönkrehozhatott volna a berlini birodalmi gyűlés tegnapi ülésén. Szerencsére győzött a jobb belátás, hogy a mutat el kell zárni és bármilyen áron is, alkalmas tereppé kell tenni a jelent egy boldogabb jövő megalapozásához. London nem volt kiméletes. Londonban akadt egy ember, aki kimondta, hogy egyetlen uralkodó amerikai pénzcsoporthoz hatalmasabb, mint száz tábornok szuronyverdje. London a megbénított gazdasági élet zavartalan ügymenete a káoszából való kiemelése érdekében törtélandzsát.

Németországnak meg kellett adni az élet lehetőségeit, hogy magával ne sorvassza a magát minden dicsmámor ellenére reorganizálni nem tudó győztes Európát. Németország most már megkapja a pénzt, de előbb le kellett nyelnie azt a keserű labdacsozt, amelyet számára kottyvasztottak. London a világ színe előtt Németországot tette a háborút felelőssé. A Dawes-tervezet, mely egyedül képes szánálni a mai állapotokat, ezzel a kitéttel kezdődik s Berlinben éppen azok horkantak fel miatta, akik legjobban akarták a háborút. A német nemzeti párt, nem tudni mely taktikai szempont figyelembevételével, de megadta a birodalmi gyűlésnek a tervezet megszavazásához szükséges kétharmad többséget. Igaz, hogy előzőleg Marx kancellár ünnepélyes tiltakozást jelentett be a háborus bűnösség megállapítása miatt. A minősítést kifogásolta ugyan a világ ítélőszéke előtt Németország, de az ítéletben megnyugodott. Németország ki fogja tölteni a büntetés idejét, dolgozni fog a munkáltatójának, közben germán

Aligha remélhetjük tehát, hogy egyhámar kisebbségi jogainak elismerése magától az ölnöke hull.

E jogokért küzdeni kell. Küzdeni minden törvényes eszköz igénybevételével, a jog, törvény és igazság megengedett fegyvereivel. Mindenekfölött pedig az erdélyi magyarság ugratásoknak fel nem ülő, világnézeti különbségeket nem ismerő, a jogfeladásnak és a jogtiprásba belenyugvásnak még a látszatát sem tűrő egységes fellépésével, hogy a szóból, mely tiltakozik és követel, kétféle magyar szívedobbanása beszéljen.

Az eredmény — szerető hazát találni az új hazában — késni késhet, de nem maradhat el. Előbb meg fogják ismerni a magyarság igazi jellemét, mely rajong a szabadságért s göröcsösen ragaszkodik jogaihoz. Nem hitvány, hogy sötétben bujkáljon. És sokkal jobban tudatában van saját erejének, sem minthogy idegen segítség után futkározzon. Súlyos érték nem elgázolni, hanem az állam érdekében felhasználni kell.

Ennek felismerése után már csak egy lépésnyi távolság — a magyar reneszánsz.

szorgalommal magának is gyűjt egy kis tőket.

A történelmi jelentőségű birodalmi gyűlés az ipari megterhelésről szóló törvényjavaslatot 260 szavazattal 176 ellenében, a birodalmi vasutról szóló törvényjavaslatot 314 szavazattal 127 ellenében, a birodalmi bank felállításáról szóló törvényjavaslatot 259 szavazattal 172 ellenében, a járadékmárka likvidálásáról szóló törvényjavaslatot 262 szavazattal 172 ellenében elfogadta. Ezzel a kormány kétharmad többséggel győzött.

A kommunisták szót emeltek a szavazás előtt s a törvények kihirdetése után is.

Marx kancellár megköszönte a javaslatok megszavazását, majd a következőket mondotta:

— A versaillesi békeszerződésben a tulerő nyomása következtében kényszerítettek bennünket a háború felidézésében való bűnösségünk elfogadására. A kormány ezért e helyről kijelenti, hogy e megállapítást nem ismeri el. A német nép követeli, hogy e vád alól felfmentsék. Amíg a népközlösség egy tagját az emberiség elleni büntett gonosztevéjeként bélyegzik meg, népek között az igazi megértés és kibékülés nem állhat helyre. A birodalmi kormány intézkedni fog, hogy ez a nyilatkozat az idegen kormányok tudomására jusson.

A nemzeti párt közleményt bocsájtott ki, amelyben rámutat, hogy képviselőinek egy része azért szavazta meg a Dawes-törvényeket, hogy a válságot elkerüljék.

A párt részt fog venni a kormányban, hogy befolyást gyakoroljon a londoni megállapodások végrehajtására.

A Reichstag megszavazását az összes amerikai lapok külön kiadásban közölték. A hirt rádióállomások továbbították.

A királyi család az Avram Iancu-ünnepségeken

Kedden érkezik az uralkodó Kolozsvárra — Kik vesznek részt Nagyváradról az Avram Iancu-ünnepségen

Az egész országban nagyarányú készüléket tesznek az Avram Iancu-ünnepségekre, amelyen a királlyal és Miria királynéval együtt az uralkodó családnak ugyszólván minden tagja részt vesz. Miután a királyi család, a buxaresti udvartartás, a kormány tagjai, a külföldi államok képviselői s nagyszámú meghívott idegen előkelőségeken kívül az okiráltságából is rengeteg résztvevő érkezik a nagyszabású ünnepségekre a kolozsvári főtervezetőség jelenléti számú új vonatot állított be és a CFR. a kolozsvári ünnepsége utazóknak 75 százalékos menetjegyekedvezményt ad.

Tordáról indul az első ünnepi vonat 31-én éjféli három órakor. Az ünnepségek befejezése után, szeptember elején indul az első vonat visszafelé. Az udvari vonat a királyi család tagjaival, hétfőn éjjel indul Tordáról és kedden délelőtti érkeznek Kolozsvárra.

Nagyváradról és Biharmegyéből az ünnepségeken résztvevő delegáció már elutazott Popovici Miklós dr. vezetésével. Dr. Bucico polgármester és Tempelean alispán utaztak el, hogy az Avram Iancu-ünnepségeken részt vegyen.

A „Sentinela” értesítése szerint az Avram Iancu-ünnepélyre a következő nagyváradiai és biharmegyeiek vesznek részt: Dr. Popovici prefektus, Tempelean alispán, dr. Zigre Miklós és neje, dr. Roxin Tivadar, dr. Andru Sever, dr. Triff Titus, dr. Mocan Miklós, dr. Popa Theodor, dr. Pop Romulusz, dr. Jercan Nerva. A Bihorai sportklub dr. Roxin Tivadar vezetésével kirándulást rendez az ünnepély színhelyére. Ezen résztvesz: Dr. Máté János, dr. Rujdea, dr. Haragus közjegyző, Filip mérnök, Firu Miklós, Lázár Ion, Gornea Adrian. Elmegy ezenkívül a jogakadémiai hallgatók egy csoportja. Nagy Ion elnök vezetésével, a helybeli ügyvédi kamara kiküldöttéi dr. Zigre Miklós vezetésével. Ők a Kolozsváron, szeptember 2-án tartandó ünnepségeken is részt vesznek.

Kötelező a diák-egyenruha viselése

A vallás- és közoktatásügyi minisztérium még a múlt tanévben elrendelte, hogy az összes középiskolai tanulók egyenruhát és egyensapkát kötelesek viselni. A szülőkre elég nagy megterhelhetetést rótt ez a rendelet, de a felsőbb utasításra kénytelenek voltak a ruhát megvásárolni.

A tavalyi tanévet a tanügyi hatóságok átmeneti évnél tekintették és nem követelték az egyenruha viselését olyan szigorúan. De az idén már minden diák köteles egyenruhába és sapkába járni. A Nagyvárad munkatársa tegnap felkereste dr. Gocan Simon tankerületi főigazgatót, aki a következőket mondotta:

— A miniszter ur tavalyi rendeletét az idén végrehajtuk. Egyenruhát kötelesek viselni minden diák. A körrendeletet már megküldtem az összes iskoláknak miheztartás végett.

Még tavalyi Gergely Gyula uriszabó külön tüzetet rendezett be a diákegyenruha gyártására és szállítója is az összes iskoláknak. Hogy tisztába legyen, mennyibe is kerülhet egy előírt diák egyenruha, őt is felkerestük.

— A rendeletről már én is tudok — mondotta Gergely — sőt már sok szülő meg is rendelte a ruhát nálam. Az árak a következőképpen oszlanak meg: kisebbik méret 1400 lei, ugyanez a méret jobb anyagból 1900 lei, nagyobb méret 1800 lei, ugyanez a méret jobb anyagból 2300 lei. Száz unis formis még tavalyról visszamaradt, amíg abból tart, 1400—1600 leis árban tudok a közönség rendelkezésére állni. Egy sapka 120—130 lei és egy karszám 15 lei.

Mindent egybevetve egy diákfelszerelés kb.

2300 leibe kerül, amitől ugyan mentesíthették volna a sok gonddal küzdő szülőket. De a rendelet, rendelet.

Már Biharpüspökiig eltűnnek a dollárok a levelekből

Nem érkeznek meg a nagyváradai kereskedők külföldre küldött pénzei — Marini posta-vezérfelügyelő szigorú vizsgálatot ígér

Az utóbbi időben ismét sűrűn fordulnak elő olyan káros és megdöbbentő jelenségek, hogy a postán küldött dollár pénzküldemények és dollár-csekkok eltűnnek a szabályszerűen feladott levelekből. Mondanunk is felesleges, hogy milyen horribilis anyagi és erkölcsi károkat jelent ez a váradai kereskedőkre és hogy a pénzküldemények gyakori eltűnése a román posta renométját milyen súlyosan súlyosítja alá. Az utóbbi napokban sorozatával fordultak elő a káros visszaélést bizonyító esetek.

A nagyváradai hajdizsmű-gyár nemrégiben 600 dolláros csekket küldött aianlott levélben egy bécsi cégnek. A levél megérkezett, a csekk azonban kiányozott belőle. Hogy a nagyobb kárnak elejét vegyék, a cég 2500 leibe kerülő kabszürgönyvt menesztett, hogy a dollár-csekk kifizetését letiltssa. Egy másik eset. A Steiner M. Albert nagyváradai cég tulajdonosa fentírt Marini nagyváradai posta-vezérfelügyelőnél és két eklatáns esetet adott elő, amely a posta elszorító és megbízhatatlan kezelését igazolja. Augusztus 6-án nevezett cég levelet küldött Bécsbe a Holland-Indisch Aktiengesellschaft céghez, amely a világ egyik legnagyobb gyarmat-áru export-vállalata. A levélhez 379 dollárról szóló csekket mellékel, a dollár-csekk Nacional Cty bank Newyork szolt. A levél a dollár-csekkkel együtt elveszett. Augusztus 18-án ugyanez az a cég levélben mellékel 3 csekket: 100, 70 és 10 dollárról szólót. A levél megérkezett Bécsbe, a csekk azonban kiányozott belőle.

Kepes Samu, a cég tulajdonosa, aki ilyen súlyos károsodást szenvedett, vázolta Marini vezérfelügyelő előtt, hogy ezek a folytonosan megismétlődő állapotok milyen sötét színt vetnek a román postára s milyen kára ez a nagyváradai kereskedőknek, akik ilyenformán külföldi üzletfeleiket is elvesztik, mert külföldről romániai képviselőknél hovatovább megbízatásokat nem adnak, ha a pénzküldemények lebonyolítása ilyen szomorú eredményeket mutat. Ma már az a helyzet, hogy a külföldre irányítandó pénzküldeményeket megbízható utasoknak adják át, akik Budapesten adják fel a pénzeket, mert így bizonyosan megérkezik. Mindez postai állapotainkra végtelenül elszorító, de el nem hallgatható tény és végtelenül sajnálatos de igaz,

hogy már Nagyváradtól Biharpüspökiig avagy Halmig megdézsmálják a pénzesleveleket.

Marini vezérfelügyelő figyelmesen meghallgatta Kepes Samu előadását, amely egyben a nagyváradai kereskedők összességének panaszait is illusztrálja és kijelentette, hogy a legmesszebbmenő vizsgálatot fogja megindítani. Most már csak az a fontos, hogy eredménye is legyen.

Dr. Dralle Parfüme illuziói, Mallatine krém és puder, Nyárfahajviz, Illuzion kölnivizei, Shampoon stb. stb.

békemínőségben ismét kapható az összes drogeriákban és illatszertárakban

Főraktár: FARKAS ISTVAN Apolló-drogeria.

Értesítjük t. megrendelőinket, hogy az őszi idény angol

szövet különlegességei válogatott mintákban — kizárólag egyes öltönyök — raktárunkra megérkeztek.

Lebovits és fia
uri szabók. — Telefon 871—375.

Értesítjük a nagyérdemű vevőközönséget, hogy üzlellebontás miatt átköltöztünk a mellettünk levő helyiségbe és az összes árukészletünket igen jutányos áron elárusítjuk.

Hajnal és Rózsa

Str. Vulcan (Nagy Sándor-u.) 1.

Dorian Terrace és Dorian-filmszínház

9 órakor

3, 5 és 7 órakor

Vasárnap utoljára

Hétfő bemutató

Vigjáték műsor

Hél évig nem lesz szerencsém

frappáns bohózat 5 felvonásban.

Fatty megszönik hazulról

Amerikai burleszk 2 felvonásban.

Előadások kezdete: 3, 5, 7 és 9 órakor.

Mai leányok

A jelenkor képe 5 felvonásban.

A főszerepben: **Bebe Daniels**

az „Ö” partnere és

Wallace Reid

Dorian-film!

Edély magyarságának bójtnapja

Az emberiség történetében minden, ami egyszerű, az áldozatok hekatombái felett nőtt addal. Világbirodalmak megalapozása, valók alapítása: mind compensiokat követeltek a egyéntől épp úgy, mint a tömegektől. A val-alapítók olyannyira jól ismerték azt az igaz-got, hogy a lemondások mélyreható funda-entuma nélkül nincsenek és nem is lehetnek agasbatörő eszmények, hogy az önszeretéből lo kivetkezésnek, az individualistól való el-atkozásnak a két lehatalmasabb vallás, a resztényi és zsidó egyképp ünnepet szentelt.

Nagyepéntek és a Hosszúnap a vallás bójtei.

Ámde az embernek a lélekbeirt törvényeken ivül az öröktől fogva való Matéria is parancsol s legmélyebb értelmi rendelkezései éppen azok, melyeket a véren, az egyvétartozás idején eresztől szólaltat meg. Erdély magyarsága zámára is elérkezett végre a régtől fogva várt illanat, hogy nemzeti összetartozandóságának innepet szentelhesen és fennszóval tehessen anuvallomást faji érzéséről.

A romániai országos Magyar Párt rövid időn belül belépési nyilatkozatokkal keresi föl azokat, kik számára a jelentkezés eddig bármilyen okból kifolyólag nehézségekbe ütközött. Ilyenformán módot nyújt arra, hogy aki magát itt Erdélyben magyarnak vallja: nemzeti eszméjének áldozva részt biztosíthasson magának abban az építőmunkában, mely egyfelül Erdély magyar kisebbségeinek minden irányban való sorsjavítását tűzte célul, másfelül az ilyenképp gazdaságilag, kulturális, politikai és jogi szempontból egyaránt erős és egységes forrászolt tömegekkel az ország konszolidációs törekvéseit igyekszik hatékonyan alátámasztani.

Erdély magyarsága rég tisztába jöhetett már azzal, hogy életszükségleteiért vívott küzdelemben egyedül saját erejére támaszkodhat és hogy a maga fajiságán kívül bármely pártárnyalattal való kacérokodások gyakorlati haszon híján szükkölködnének. Ha ki is váltának időről időre néhány tetszetős jelszót: azok mind mostandágúres frázisok maradtak, ami nem csoda, hiszen az ittlő magyar kisebbség speciális igényeit, bajait, távolabbról vizsgálódó idegen szemek föl sem ismerhetik.

De még ahhoz is, hogy az egymásért és önmagunkért vívott küzdelem eredményeket röhasson beszámoló táblájára, szükséges az egy-táborba-tömörülés ünnepet egyénenként tanusi-tott áldozatkésztséggel aldalapozni. Az új utakon induló, produkálni-akaró Magyar Pártnak tago-akon kívül anyagi javak is kellene, hogy szervezeti, adminisztrációját fenntarthassa és belső ügyeinek lebonyolítását kellőképpen bizto-síthassa. E végből a rövidesen kibocsátandó belépési nyilatkozatokra a vezetőség egy külön tételt iktatott, melyen minden, a párt kötelékébe tartozni akaró egyén saját belátásához és anyagi erejéhez mérten ajánlhat föl bizonyos évi összeget a párt céljaira.

Az a tény, hogy a vezetőség nem szabott egységes tagdíjakat, legjobban dokumentálja, hogy az egyénenként változó anyagi tehetőség kérdését tapintatos megfontolás tárgyává tette. „Csak egy szál virágot” kér mindenkitől a nemzeti összetartozás oltárára, de az meggyőződésből fakadjon és legyen önként jövő. A vallás egy-

napos lemondást-gyakorló ünnepén kívül ajánl-jon föl kiki egyetlen bójtnapot fujáért is, egy napi keresményét áldozza tagdíj gyanánt a magyarság fennmaradásáért, kulturális és gazdasági megerősítéséért Romániában egyedül dolgozó párt kereteinek kiépítésére.

Egyszerű munkáskezek összehordott fillérei

A tárkányi magyarok között

VII.

Román tenger a belényesi járás. A Dictionarul 1920-ban kiadott összegezése 40355 román között, Belényest is beleszámitva, csak 6848 magyar lakik. Ez a statisztikai szám jelentéktelen eltérést mutat az 1910-es magyar népszámlálás adatai tól, amely 40890 románra 8399 magyarit mutat ki, vagyis 1551 magyarral kevesebbet. (A magyar statisztika zsidót külön nem vett föl, a román statisztikus 884 lélekben állította össze számukat.) A magyarság a hatalmas járásban széteszlik csupán nyolc községben laknak nagyobb számmal, a Dictionarul szerint: Belényes (1175 m. 2062 r.), Belényessonkolyos (431 m. 433 r.), Belényesujlak (990 m. 837 r.), Kisnyégerfalva (259 m. 202 r.), Körösjánosfalva (284 m. 219 r.), Magyarremete (839 m. 413 r.), Váraslenes (1374 m. 599 r.) és végül Köröstárkány községben (1305 m. 18 r.). Ebből a számba már nincs felvéve az a 85, aki golyótól találva meghalt 1919 április 19-én).

A viseletéről, erkölcséről, férfiainak egyéni bátorságáról, leányai szépségéről híres Tárkány tehát a Dictionarul szerint is szinmagyar, csupán Griffaton Alajos főjegyző és családja és néhány román szolga-legény adja a statisztika 18 román lélekszámát. Tárkányban bentlő birtokos kisgazda nem lakik más, csak magyar.

Polgártárs, ha Belényesre visz utad, rándulj át Tárkányba. Háromnegyed órai séta csupán. És megtanulsz ismerni egy olyan népet, amelynek szorgalma, józan-sága, faji öntudata: maga a példaadás. Tanulsz türelmet s magasebb lelkiültre valló megnyugvást az isteni rendeltetésben és hallasz nyugodt öntudattal, fel-emelt fővel tett önvalomást: magyar voltam, vagyok és maradok. Pedig ez a nép látott zivatart, érezte a körülötte zajló tenger rácsapó hullámainak retentő súlyát — kitörülte könnyét és meg nem törött acélderékkel az ekeszavához visszaállt: dolgozni, dolgozni. nappal-éjjel szüntelen dolgozni.

A belényesi kávéház asztalánál néhány román notabilitásnak ebédelni feketénél mondom:

— Átmegek Tárkányba, kíváncsi vagyok erre a sokat emlegetett falura és sok mindenre, az 1919-es eseményekre.

— Érdemes. Olyan érdekes falut aligha látott és olyan szorgalmas népet. És kap tőlük olyan málnapálinkát, ez a specialitásuk, amihez hasonlót nem ivott. A boruk is jó. Elsőrendű.

— Isznak? Ezt nem hallottam rólu! — Tárkányi ember nem iszik, csak itat. Pincéje tele borral, mindenféle magafőzte pálinkával. A gabonát nem adják el, hanem kifőzik pálinkának, mert így tízszer annyit kapnak érte. A málnapárlatot pedig mesterien készítik. Köztük részeges nincs. Vörökben a józanságot követelő takarékoság, a szorgalom és híresek a vendégkeresetről.

A Fekete-Körös partján kb. hat kilométeres kanyargós, köves út vezet Tárkányba. A Körös egyes helyeken az utra ér, a legkisebb vízemelkedés járhatatlanná

a közös cél átérésének épp oly hangos bizonyítékai lehetnek, mint a tehetősek nagyobb számokban revelálódó áldozatkésztsége, ami nélkül nincs jövő és kilátástalanságba fullad a holnap, s törvényt kell hogy üljön közömbösségünk fölött a későbbi generációk itélőszéke.

Pálffy Gyulácsy Irén.

teszi az uttestet. Most csinálják, hogy tavaszi őszi esős időkben is közlekedni lehessen. A falu egész határa roz, köves föld. Csak a tárkányi szorgalom tud aranyat érlelni rajta. A trágyázásnak, a föld kémiai összetételének, a magérlelés, a földkihasználás elméletének megmagyarázhatatlan fejlett fogalma alakult ki a tárkányi kisgazdák s azok őseinek koponyájában. Torokban, zsákbán vállon hordják a sziklateraszokra a buzatermő földet, amely csodálatos ízű kenyeret ad. A tárkányi a városból szemetet visz haza vásárban kiürült szekerén és utközben felszedi a szalmaszálat: az is trágya. Nem egyszer történik meg, hogy valamelyik piszkos, szemetes udvarra beállit egy tárkányi gazda:

— Fizetek ötven lejt, engedje meg, hogy az udvarát kitakarítsam.

Kisepri tisztára az udvart s viszi haza földjére a „szemetet”, amely neki kincset ér: kenyeret ad, súlyos buzaszemet. Vagonszámra vásárolják Váradon a gyárakban, istállókban a trágyát és növényi hulladékokat. Éjszakákon át pihenés nélkül dolgoznak, míg az állomásról hazahordják, gyorsan, hogy ne fizessék a fekbért.

A Tárkány felé vezető úton ismeretlen az országutak szeme. Felszedik mindig minden időben. Legfeljebb homokkal rakja meg hazatérő szekerét, de üresen „dologtalanul” nem türi sem önmagát sem állatját.

A falu széles, hosszú utcájában pontosan kimért sorrendben és egyformaságban sorakoznak a házak. Kőből épített, bádoggal kiver kapuk. Léckerítés, deszakerítés nincs. Kétszáz méteres kerti fronton is kőkerítés, vakolva, meszelve. A tárkányi asszonyok minden három héten meszelik a házuat. Hihetetlen tisztaság uralkodik minden házban. Lépcsők, gádorok cementből. Mindenütt a jólét, a szorgalom, csin és tisztaságérzék ölik szembe. A poetikus, festői falusi udvar ismeretlen itt: mindennek helyes rendje van.

A házak stílusa egyforma. Magas lépcső vezet a szobákba. Az ablakok is magasan vannak, belátni nem lehet. Még, kevésbé az udvarokra, a magas kőkerítés és a kapuk bádoggal vértje miatt. Virágos előkert sehol. Minden ház egy kis vár. Azt állítják, székely telepítés Tárkány. A székely szereti a nyíltságot, a léces kerítést, nincs titkolni valója s háza előtt szívesen látja a georgina, pelargonía, mályva virágait.

Munkától edzett, jólétől erős nép és régen sok képviselőválasztáson eresztett vért virtusból, másból és magából. A lo-vagias ügyeket ők is egymás között intézik el, mint az urak, de bíróság elé nem kerülnek vele. Megleksi a mérközést, hetekig, hónapokig, aszerint, mekkora a foltozni való — de ügyvédhez nem szad, lehetőleg otthon kuráltálja magát, mert a kórházban mindjárt firtatnák a fejbeverő nevét. Aztán alkalomadtán ugys visszaadja.

Egy ügyvéd beszélt, hogy egy magánjogi perben történt kiszállás alkalmával

Kabát bőrök nagy választékban érkeztek

„CHIC” bőrruha szalon
Calea Victorie (volt Kolozsvári-utca) 1. szám alatt.

Bőrkapdók a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig. — Nálunk a legdivatosabb kivitelen.

Megnyílt

Megnyílt

három fejbevert ember gyógyította otthon a vasárnapi nézeteltérést, amiről mit sem tudtak a hivatalos hatóságok.

Más bűneset: lopás, rablás vagy hasonló bűnselekmény Tárkányban emberemlékeztet óta nem történt, ami a nép erkölcsi érzékét mutatja.

Vasárnap a helye az istenházában van. Takács Dénes lelkész szerint vasárnap mindig kétszer, délelőtt délután tele a templom az ünneplőbe öltözött lakosággal.

A község tiszta református, tíz év óta harminc család áttért a baptista hitre. A baptisták között most egyetlenkedés van. Nehány család különvált, szabadegyházait alapított, nem fizetnek papot, hanem egyikük tartja a prédikációt.

Sajnálatos és szomorú valóság, hogy az egyébként erkölcsös községben évről-évre apad a születések száma. 1922-ben 52 gyerek született, 1923-ban már csak 32, az idén pedig még csak 11 születés volt és körülbelül 25-re lehet számítani. A halálozás felülmúlja a születések számát. A csendőrség már nyomára jött egy belényesi bábaasszonynak, aki csökkenti Tárkány szaporodását és az úgy most van nyomozás alatt.

Takarmányozás munkája folyt. A tarlókról szekér szekért érve hordta a kévét. Az utcákon a szekerekről lehullott szalma tarkálta a homokot. Esti 9 órára a széles utca ki volt seprve. Nem volt egy szál szalma az uttesten. Minden gazdasszony a háza előtt az ut közepéig takarított. tisztasági érzékek nem bírja el az ország-uton sem a rendetlenséget, szemetet. Ehez hasonló nincs talán sehol a világon.

Egy hold köves föld a tárkányi határban 120 ezer Lei. De nincsen eladó, mert nincs földhöz ragadt szegény ember. Valamicskét mindenki megszerzett magának. Csak a határ kicsiny és a tárkányiak terjeszkednek, más községek határában vásárolják össze a földeket. Sőt Belényes házaiból már számosat megvettek.

Gazdagodnak, de megdolgoznak érte — mondta Cosma Nerva polgármester, — az a hihetetlen nagy szorgalom megtermi gyümölcsét.

Ahova beléptem, e magyar újságíró szívesen szeretettel fogadták, vendégelték. Megmutogatták kérésre szobáikat is. Sok helyen városiasan kifestve, szobafestő munkája.

— Bizony nem így néztünk ki 1919. áprilisig, amikor kirabolták az egész falut. Nem maradt sehol, de sehol egy tű a házánál. Hatvan csipkézett párnám is elvitték és szép edényeim 91 ezer lei volt a veszteségem, pedig egy párnát csak öt forintba számítottam, amibe a huzat és csipke került annak idején — mondja Benedek Ferencné. Butort, marhát, a gazdasági eszközöket már helyreállítottuk, csak a női fehérneműt nem tudjuk, az most drága és sok a munka rajta.

1919 április 19—20—21

Napok, amik feketék s amikről illő már, hogy beszéljünk. Ki haragszik itt erre a népre? Senki. A román intelligencia ép oly dicséréttel beszél róluk, mint a magyarok. És amikor Gera Sándor gör. kaih. püspökségi jószágkormányzó, most főtanácsos kérésére a belényesi román ezredek parancsnoka katonasággal verette ki Tárkányból annak idején a rablókat és gyilkosokat és a katonák tüzeléssel tartották távol a fosztogatókat míg a falu népe az erdőkből visszatért vérellátott tűzhelyéhez, az utcákon szerzetést s gödrökben halomra lőtt kedveseihez: Tárkány már százszorosan megbűnhődte a multat, s jövődőt. Nyolcvanöt

halottat vittek a temetőbe: férfit, asszonyt, gyermeket.

Éjjel rég elmúlt, amikor nekivágok a Fekete-Körös partján az utnak. Fülemben cseng egy belényesi zsidó kereskedő mondása: Ott tanulhat ur és paraszt: önértéket, szorgalmat és istendicséretet. Utánam és velem szembe gabonahordó szekerek jönnek. Munkaidő van, a tárkányi csak a szekeren alszik néhány órát. A holdtalan éjszakában vasvilla ága csillan a csillagfény alatt a marhák előtt haladó legény vállán. Némelyek adjonistennel köszöntenek.

A belényesi kávéház előtt fél 2 óra-
kor az asztalok még tele vannak. Szép meleg nyári éj. Poros ruhám és izzadt homlokom elárulja, hogy messziről jöttem.

— Honnan jön ily későn, csak nem Tárkányból? És gyalog? — kérdi egy orvos.

— Onnan. Munkaidő van, nem fogadtam el a felajánlott szekeret.

— Holdfény nincs, nem félt ismeretlen, kanyargós úton a Körös füzesei mellett. Nem tanácsos dolog...

— Kérdek most én valamit: jár a tárkányiak után ilyenkor más, mint tárkányi ember?

— Hát... nem igen...

— Ezt gondoltam én is. És van egy bűvös szavam, amittől a felemelt vasvilla a tárkányi kezéből a földre hull.

Több asztalnál felfigyelnek, magyarok románok egyaránt.

— Mi az a bűvös szó?

— „Magyar újságíró vagyok!” Erre leesik minden tárkányi vasvilla

— Ennyire bizik Ön a magyarokban?

— Kérdi egy román ur.

— Ennyire.

— Honnan?

— Mert ismerem őket!

(Folytatása következik).

P. Gy.

**Női felöltők
ruhák és
pongyolák**

legolcsóbban a „MODEL”
áruházban, Str. Vlahuța
(Szt. János-utca) 6. szám

Zsoldos tanintézet

Budapest, VII. Dohány-utca 84. szám alatt.

a legjobban készít elő középiskolai magánvizsgákra.
Kivonat és magyarázatok tankönyvek megrendelhetők

BUTOR KIALLITAS!!

Bécsi legfinomabb butorok
megérkeztek.
OLCSÓ ÁRAK!!
BÜCHLER MARTON Nicolae Iorga (Zöldfa-utca) 3 szám

Conti-esőköpenyek
ugyanolyan jók, mint a Conti
autóköpenyek. A Continental
autóköpenyek világhíre biztosítja
a Continental ruházat jószágát.
Évtizedes, értékes precíz munka, első-
rendű szakemberek vezetése alatt.

Continental

Arany ezüst gyémánt brili-
lláns platínát és hamis fo-
gákat magat árban bevál-
tok. Órák ékszerek jutá-
nyos árban kaphatók, —
ugyanott mindenféle disz-
tárgyak, szőnyegek, por-
cellánok és antik butoro-
kat bizományba elfogadok.

Weisz Lipót

órás ékszerész és régiség
kereskedő. Strada Avram
Iancu Kossuth-utca 18. sz.

Igmándi kúrák otthon.

reggelizés előtt fél pohár SCHMIDTHAUER-féle Igmándi keserűviz a gyomor és belek működésének biztos és természetes szabályozója.
(Sok esetben elegendő már néhány evőkanállal is.)

Az Igmándi nem tévesztendő össze másfajta keserűvizekkel.

Hosszu élet, jó kedély, munkakedv

szoros összefüggésben áll a zavartalan anyagcserével. — Emésztési hiányoknál

Kapható minden gyógyszerárban és jobb fűszerüzletben.

Egy letűnt nemzedék

Komlósy Antal

Írta: Lovassy Antal*

A még most élő, de már előregott nemzedékből, alig él már valaki, aki személyesen ismerté volna Biharvármegye egykori árvaszéki elnökét, Komlósy Antalt.

En még ismertem, szolgáltam is a keze alatt. Kedves mesemondója volt ő a vármegyei régi krónikáknak; ismerte a mult idők szereplőit, megőrizte az események emlékét és olyan jóízűen adta elő azokat, hogy élvezett volt szíves és anekdotta-szerű előadásait hallgatni. En halála után is hálás szeretettel emlékezem rá, hiszen amit a vármegyei életéről tudok, annak nagyrészt tőle hallottam.

1896-ban választottak meg engem árvaszéki ülnöknek. Dohos, ósdi levegő terjengett a homályos hivatali helyiségekben, a földszinten ahova az alispáni hivataltól, az emeletről lekerültem. Olyan aziluma volt az a megvénült, öreg uraknak, kik a porlepet, vaskos aktákon rágódtak, selmeci pipákból pipázva. Csak Harmathy Károly és Ferdényi Kálmán tartozott a fiatalabb generációhoz, de azok is is nyolc-tíz évvel idősebbek voltak nálam; azonban a többi kollégák hatvanról kilencvenkét esztendő gondját hordozták a vállaikon.

Az öreg Barna Mihály ülnöktársam volt a legvénebb közöttük: kilencvenkétéves, galambbősz haju és Kossuth-szakálu, tisztos öreg ur, a rokokó-kor maradványa, nagy geneologus. Az öreg Kajaba Antal, Riskó Sándor, Vég János, Fényes Kálmán, mind-mind, a hetven esztendő küszöbén innen, vagy túl. Régi öreg tisztviselők. En, a huszonöt éves legény, úgy éreztem magam közöttük, mint a fiatal csirke a vén kakasok közt.

Mikor a választás után, az elnöknel, Komlósy Antalnal jelentkeztem, így szólt hozzám: — hogy szántad rá magad öcsém, hogy ide jöjj a „stráf” kompániában? — Elmosolyodtam erre a biztató kérdésre és így s óltam: — hát miért „stráf” kompánia az Árvaszék?

— Majd meglátod.

Másnap, mikor a hivatalba mentem és a szobámba be akartam lépni, az ajtómtól az íróasztalomig tele volt rakva a padozat, a divány és a szekrény hatalmas akta-csomókkal: úgy kellett azokon keresztül ugrálnom, mint a kengurúnak az öserdő bozótjain: — Hát ez miféle papiros barikád? kérdeztem az öreg Bikai János hajdút.

— Ez kérem alásan, a mai kiosztás.

— Szépen vagyunk, — mondom — és elkezdtem rendezni az ügydarabokat. Mindenik egy-cy emelintet volt, de a legtermetesebb közöttük az „Árvabizottmányi ügyirat-csomó”. Valóságos elefánt a többiek között. Harminc év előtti számadások labirintja. Megborzadtam tőle; egy darabig néztem, szomorúan néztem erre az óriási kazalra; aztán elkezdtem tanulmányozni, dolgozni rajta, de beletört a bicskám. Ez az ügydarab egy hatalmas koporsó volt, melybe egy kihalt nemzedék bűnei voltak eltemetve.

Egyszer aztán bejött hozzám az öreg Komlósy Antal és azt mondja, hogy: — Na öcsém, hogy izlik a munka?

— Sehogyse.

— Nehát megszánlak! Elveszem tőled ezt az ügyet, mert gyenge vagy te a sarlóra. Eltől az aktától mindenki visszahőkölt még, vagy három referens bele is halt, téged sajnálnalak, ha ilyen korán elenyésznel; hanem megtanítalak egy mesterfogásra. Ebben a nagy csomó papirosban számadások vannak; te jogászember vagy, nem tartozol tudni a kétszerkettőt; így hát egy perc alatt elintézheted az egész dolgot.

* Az elhunyt író hátramaradt munkáiból

Ird rá, hogy: — „javaslattétel végett, lássa a Számvevőség...” — és megszabadulsz tőle.

— Egyet sóhajtottam, ráírtam a megváltó szavakat és Bikai János hajdú targoncára tettem és vitte át az akta-monstrumot a Számvevőséghez. Sohasem került énhozzám vissza többé; talán még mai napig is restántia az.

Az ülések rendszerint a tanácskozási terem-ben voltak, a Komlósy Antal elnöklete alatt, de egy ülésen, egy-két ügynél többet nem igen lehetett elreferálni, mert míg az elnök és az előadók pipára és csibukra gyújtottak, addig eltelt egy fél óra; aztán az öreg Komlósy Antal elkezdett analógeseteket felsozni és kedves adomákkal fűszerezte azokat.

Egyszer — emlékszem — az öreg Barna Mihály, valami vaskóh-vidéki hagyatéki ügyet referált. Előadta, hogy néhai Vigyikán Vaszalának maradt egy meddő kecskéje és egy pár ócska bocskora; ennek az értékét a végrendelet értelmében felosztotta az öreg, az örökösök hét gyermeke közt arányosan, megterhelvén azt, az özvegy holtig tartó haszonélvezeti jogával.

Erre a homlokára feszítette Komlósy Antal a pápaszemét és így szólt: — „Jaj beh marha, maga Barna!”

A tisztessoku öreg Barna Mihály, sértődve így kiáltott fel: — Miért?

— Hát azért, mert ez is olyan végrendelet, mint az, amit a székellyhidi cigány az akasztófa alatt csinált.

— Hát, hogy és mint csinálta?

— Elmondom — szölt Komlósy Antal. — Egy székellyhidi cigány, 1832-ben kirabolt egy lókupecet; meg is ölte. A cigányt elfogták, halálra ítélték és a vesztőhelyre a székellyhidi plébános kísérte ki, ellátván őt lelki vigasztalással. Tengernyi ember seregett megnézni a rablógyilkos kivégeztetését. A bitófa előtt, zöld asztal volt felállítva és Miskolczy József táblabíró felolvastván az elítélt előtt az ítéletet, azt kérdezte a cigánytól, hogy van-e valami kívánsága?

— Van instálom.

— Na mi az?

— Végrendeletet szeretnék.

— Rajta, iam, hamar, mert mulik az idő.

Tanu van itt elég, vagy ötezer ember.

— Nahát instálom, nekem nincs ezen a földön semmiféle vagyonom — szölt a cigány, — de amiért a plébános ur kikísért ide a vesztőhelyre, hát neki hagyom a fülemet tubákos pikszinek, amiért pedig a tekintetes táblabíró ur felolvasta a halálos ítéletemet, neki hagyományozom a jobb lábom mutató ujjának a körmit, fogpiszkálónak. Most már végrendeletet, tessék felakasztatni.

— Hát edes Mihály bácsi, ez a Vigyikán Vaszali végrendelete is ilyen: nincs vagyon, nincs hagyaték; nincs mit felosztani. Aláoszolgája!

Ezzel felosztatta az elnök az ülést.

Az árvaszéki számvevőségnek szolgált az öreg Nadányi Mihály. Csendes, magába zárkózott öreg ur, ki midőn szép vagyonát elvesztette, itt húzta meg magát: de bizony unta a dolgot és már négy óra tájban egyik szobából a másikba ment kaszinózni s a többieket is zavarta a munkában. Az öreg Komlósy Antal egyszer aztán megszokta és elváltoztatott írással, egy levelet írt a bolyongó számvevőnek. A vers így hangzott:

Mikor négyet üt az óra,
Járkál ajtórol, ajtóra,
Nadányi, a nagy számvevő,
Az a híres semmifő.
Mintha neki nem is volna
A megvétel semmi dolga;
Pedig nő a restántia,
Üsse meg az Isten nyila!

Mikor ezt a költeményt megkapta Nadányi Mihály, lement az elnökhöz és azt kérdezte, hogy: — te Tóni, te írtad ezt a sületlenséget?

— En? Dehogya!

— Hát akkor ki írhatt?

— Bizonyosan az az új ülnök, az a Lovassy, az olyan poétás ember.

Szegény öreg Nadányi Mihály engem nem vont kérdőre, de haláláig haragudott rám, pedig olyan ártatlan voltam a dologban, mint a ma született gyermek.

Komlósy Antal, szegény jó bácsi is, nem sokára elköltöztött-e földi világából. Mikor egyetlen fiát, Komlósy Györgyöt, párbaiban agyonlőtte Mandel Béla, megroppant az öreg ur testi lelkijére és követte a fiát a sirba.

Istenem, mennyi derűs és régi történetet vitt magával, mennyi jóízű szellemes anekdotát temetnek el vele a koporsóba?

En még tarlóztam az ő vetése nyomán, de mások már réges-régen elfeledték a kedves mesemondót.

Budapest nyíló színházkapui

Harasztos Gusztáv, Tolnay Andor sikerei.
Várad színeszek Pesten.

Budapesten szánálnak, a tisztviselők ezre kerül az utcára, B. listán van az államhivatalnokok jó része. Itt az urak, ott a B. listások, mondotta szellemes apersztűvel egy francia négyest rendező színész s hangos derű fogadta ezt a forradalmi jellegű bonmot-t, mert Budapesten nem forradalmat akarnak, hanem nevetni. Egyelőre azonban csak leépitene. Leépit az állam, mely a kis Magyarországhoz viszonyítva szabja meg gazdasági, adminisztrációs és kulturális életének kereteit. Leépit a nagybank, mert nincs szüksége a hajdani hatalmas apparátusra, leépit a gyár, mely drága produktumainak nem talál a vehemens konkurenciában megfelelő piacot, s leépit a kereskedő azon egyszerű okból, mert mindenki leépitett.

A palotás igények apró kunyhóvá szűkültek, minimálisan ruházkodnak az emberek (főleg a nők) s minimálisan esznek (főleg a férfiak), a 650.000 koronás cipőt, a 300.000 koronás kalapot, a 70.000 koronás koronás ebédet igen kevesen bírják megfizetni.

A starok jegyében

Mert akárhogy nézi az ember, hetven ezer korona egy ebédért, amikor a közepesen jó fizetés havi három millió, mégis csak sok. Legalább is ebédért sok, gondolhatják a budapesti szinigazgatók, — de egy színházjegy potom 70—80.000 korondért szinte ingyen van adva. S a helyarához mérten indul meg Budapesten az új szezon, a starok jegyében, mert mit a szánálás, a leépités, a B. lista, a tízezer számar kivándorló szakmunkásság, a kenyér nélkül maradó színészek, a fontos mégis csak az, a tömeghangulat mégis csak a körül tombol, hogy Kiss Ferenc aláírja-e az Unió szerződését, amely 10.000 dollár évi fizetést kínál a művészeknek, vagy tovább is a Nemzeti színháznál marad. Vezércikk, miniszteri nyilatkozatok, két hasábos riportok után immár az eredmény ismeretes. Kiss Ferenc az ország első színpadán való színjátszás helyett parolát csapott Faludieki 10.000 dollárral bélelt tenyérébe s ösztől kezdve az Unió színpadain boldogítja a tízenhétézeres szorzószám ellenére szórakozni vágyókat.

Kiss Ferenc utóda Harasztos Gusztáv.

Kiss Ferenc távozása különösképpen érdeklő különben Váradot is. Utóda a Nemzeti Színházban Harasztos (Haverland) Gusztáv, aki csak a nyáron látogatta meg Nagyváradon lakó szüleit s két alkalommal zsufolt házak előtt mutatkozott be a váradai közönségnek. Harasztos Gusztáv egyszerűen vonta magára a budapesti szinigazgatók figyelmét s már tanulja is Kiss Ferenc eddigi szerepeit. Első fellépte a „Süt a nap”-ban lesz szeptember 1-én. Ekkor nyílnak meg a Nemzeti Színház kapui. Jellemző a pesti színházi viszonyokra, hogy az „Antóniában” is Lukács Pál betegség

Mielőtt **BUTORT** vásárol
tekintse meg saját érdekében

WALLERSTEIN FERENC UTÓDAI
DANIBERG és WALDNER

butor nagy áruházát
Oradea-Mare — Nagyvárad
Str. Nic. Jorga (Zöldfa-utca) 19. szám.

miatt Harasztosnak adta át a Vigszínház Barker kapitány szerepét. Tolnay Andortól azonban ezt a szerepet a lávadozó Lukács Pál vette vissza — három estén Tolnay volt Fedák Sári partnere — s Harasztost a színház igazgatósága az egy napos szereptanulását három millió koronával kártalanította. Három millió körülbelül kilencezer leinek felel meg s ennyi pénz még Budapesten is ér valamit.

Tolnay Bandi nem bukott meg.

A „Párisi lány” a Fővárosi Operettszínház megnyitó darabja, lény, nem a legszerencsésebb auspiciumok között indult. A Cserbere szerzője Iva Guilbert ismét valami különösen izgalgó és a közönség zömét megriasztó operettzenével szolgál s a zavaros hatást növeli a szövegtömeg sok karikírozó részlete, mely az operetti sablont persifallja. A Párisi lány valóban nem tetszett s ebben a részvétlenségben osztozni kellett a színészeknek is. Természetesen a régi beérkezetteken kicsorbul a kritika borotvája, mely a pesti lapok hasábjain egyedül csak szegény Tolnaynak vágott elevenjébe. De Tolnay nem bukott meg. E sorok írója Budapest legelső színészkapacitásától s igen jövedelmező ujságíróktól kapta azt a véleményt, hogy igenis az egykori nagyváradai színész: „Tolnay Bandi a jövő bonvivánja”. Tolnay Andor szép férfias feje ugyan már is ott virít a Színházi Élet fedőlapján, de közel van az az idő, amikor Budapest népe osztatlanul konstatálni fogja, hogy Tolnay Andorban az esztendő óta várt bonviván arrivált.

Nagyváradai színészek törzsasztala Pesten.

Ilyen is van. A köruti „Patria” kávéházban pontosan a kirakat mellett ültött az Emke feuert játszó társasága tanyát. Mindenki ott van, aki csak színészt elsodort tőlünk a végzet. Harasanyi Miklós, Sorros Jenő, Balassa Ernő, hármán szép sikert arattak a Nyári Színházban való felépésük alkalmával. Misoga László, Békésy Józsa, Vigh Ernő, az opera ensemble Felekly Rezső, Gávora, Márkus Gyula. Ott van Salvo Éva, aki Szegedre szerződött segéd színésznőnek, bátyja Budapest első artista iskolájának az igazgatója. Mint veudég régi színpátiából keresi fel az asztalt Tamas Alfréd, aki jelenleg privatizál.

Nagyvárad összeszartja azokat, akiket Nagyvárad nem tudott megtartani, de nem szűnt meg remélni, hogy híres és beérkezett művészeként megégyeszer viszontláthatja majd kedvelt színészeit. (bl)

Női és férfi kabátzövetek legolcsóbban beszerezhetők Leitner Mártonnál

Brillians ékszerek
ezüst drágagy
választékban
KALMAN
ékszerész
Piatallmári Szt. László tér.

PODOL Lábizzadás
hónaljizzadás, kipálás
egyetlen biztos szere a
Csanda-féle Podol
kapható CSANDA ENDRE gyógyszerüzében
Strada General Mosoiu (Mezey Mihály-utca) és
minden gyógyszerüzében és drogeriában.

Kimaradtam az állampolgárok listájából...

Tegnap arra ébredtem, hogy nem vagyok állampolgár. Nem tudom nevessek, vagy szomorkodjak azon, hogy a böcs állampolgárainknak nincs más gondjuk, mint az állampolgárok listájából törölni, vagy beírni valakit. Pedig tudnék én nagyon sok problémát adni vezetőinknek, amelyekből lényegesen több haszna lenne a köznek is, mint az állampolgárok összeírásából. Például stabilizálhatnák már egyszer a lelt, vagy rendbehozhatnák a telefont, vasutat, országutakat, igazságos földosztást is csinálhatnának, amelynek áldásaiból legelső sorban a hadiözvegyeket, árvákat részesítenék. Vagy a közhivatalokban minden rendben van, a szegény tisztviselők meg tudnak élni a fizetésükből, vagy a közoktatásügy, közigazgatás, rendőrség, közegészségügy már olyan kifogástalan, hogy azon nem kell simítani, alakítani semmit?

És a felsoroltakon kívül mennyi probléma van még a fiatal Nagyromániának, amelyet gyorsan el kellene intézni és amelyek mindnyájunknak könnyebbé és szebbé tennék itt az életet, de nem marad rá idő, mert az ilyen századragu kérdések, mint az állampolgárság, fölemésztenek minden időt.

Mondom, egyik napról a másikra arra ébredtem, hogy nem vagyok állampolgár. Igazolvánnyal a zsebemben, hogy november elsején, mint egy éves önkéntesnek be kell vonulnom, az apám zsebében adókönyvek vannak és nyugtáznak súlyos tisztekre befizetést az állampénztárba. Van még zsebemben bejelentő-lap is, amely bizonyítja, hogy 1918. év szeptember óta Nagyváradon lakunk, egy illetőségi bizonyítvány a városi tanácstól, stb., stb. és ezeknek dacára sem lettem állampolgár.

Ha nem foglalnám el a kenyérkereset a napnak minden óráját, többet gondolnék az állampolgári listára, amelyből én már kimaradtam. Ha nem tudnám, hogy noventber elsején, mint román állampolgár fia be kell vonulnom a román hadseregbe, hogy tartalékos tiszt legyek, hogy minden pillanatban szabadon rendelkezessék velem a román haderő, mondom, ha ilyen pozitív érzéseim nem lennének, még komolyan azt hihetném, hogy például angol, francia, amerikai, magyar, vagy mexikói állampolgár vagyok, valamilyen más államnak fizetek én adót és egy más állam katonaságának adok én oda fiatalágomból két évet.

De ezekkel a pozitív érzésekkel — katonai behívó, adókönyv, illetőségi bizonyítvány — nem tudom komolyan venni, hogy kimaradtam az állampolgári listából. Mert adót ezután is fizetek, katoná leszek és csak ezzel a két momentummal is örökre egybeforrtam az országgal.

Vagy ezek állampolgári kötelességek, amelyekről csak mi állampolgárok vezetünk listát, ez a mi kötelességünk és ezért cserébe nem kérhetünk semmit. még azt sem, hogy például felvegyenek az állampolgárok listájára és tekintsenek egyszer ott is állampolgárnak, amikor valami előnyről, nem pedig kötelességteljesítésről van szó...

Tegnap óta tehát nem vagyok román

állampolgár, mert kimaradtam az állampolgárok listájáról. Amikor ezt ismétlem magamnak, kíváncsián kérdezem: tulajdonképpen milyen állampolgár is vagyok?

Biró György.

Fűszer- és csemege árúk, olcsó, szolid és figyelmes kiszolgálása **VADASZ ES LONDON**

fűszer- és csemege kereskedésében,
Bulevard Regele Ferdinand 10. — Telefon 8. szám.

Jaj de csunya!

Jaj de csunya!!

Jaj de csunya!!!

Ha szőrszálak jelentkeznek a női arcon. Egyetlen szer van, mely azokat biztosan és rögtön eltávolítja, az

„Angol szőrvészítő”

melynek használata által a szőrkötet az arcról, vagy karról úgy lehet kiirtani, hogy a szőrkötet helye teljesen felismerhetetlen és hó fehér lesz. — Ár 30 lei. Diszkrét csomagolás! — Egyedül kapható:

Dr BIRÓ gyógyszerár, Cluj.

Folytatása következik

5

(Kivágási)

Dr. Irtó Pál rendelőjében

Mióta mint tyukszemírt orvos fájdalom nélkül a világba jöttem meglepően sok hölgy fájlalja tyukszemét. Ime itt is egy egészen fiatal páciens, akinek még csak csirkészeméi vannak. Sajnos engem már a meglejtsszeméknél is jobban érdekelnék a ravasz tyukszemek, még ha vise öjük takaros, kíváncsi fiatal lány is. S ne haragudjék team szegényke, ha szíve helyett tyukszemre pályázom, mert már nem gyógyítok többé tört szíveket, hanem feltört lábakat és véntől tyukszemeket, melyek kihívónak kacsingatnak rem és pedig kizárólag a millió és millió esetben nagyserűen bevált Kukirol-al. Tehát bájos Katika, ott van a legközelebbi patika, vagy drogeria, menjen és vegyen egy Kukirol tyukszemírtó tapaszt és csakhamar tapasztalni fogja, hogy tyukszeméi eltűnnek. Használati utasítás mellékelve van. Nem kell többé hozzám jönnie, mert mit is mond a költő: „Kukirol az élet sója, lábaid tyukszemtől megója.” Együttal vegyen egy adag Kukirol lábfürdőt is, mert aki annyit futkos, mint Magácska, annak a lába igen gyakran szenved izzadáásban, véralfutás és egészen, amit kizárólag a Kukirol lábfürdő gyógyít. Ezenkívül erősíti a lábmozgást és inakat és emeli a láb ellenálló képességét. Rendelje meg még ma. Ugy szintén ajánlom önnek, hogy még ma rendelje meg „A láb célszerű ápolása” című tanulságos füzetet, amelyet bér és portmentesen megküld a Nagyromániai vezérképviselet:

STEINER ANTAL

Bucuresti, Str. Sarindar 7. — Cluj, Str. Regina Maria 25

A valódi és az egész világon ismert millió és millió esetben bevált Kukirolgyógytápanyok minden gyógyszerárban és drogeriában kaphatók. Sok üzletben értéktelen utánzatot fognak Önnek kínálni, mint kitaláló gyógyszert. Utasítsa vissza és kérjen valódi Kukirolt, mert annak nincsen párja. Tudományos osztályunk válaszbélyeg beküldése ellenében díjtalanul tanácsot ad minden kérdésre, amelyek a láb ápolására és a láb kezelésére vonatkoznak.

Lloyd 2794

Kukirol-gyár Gross-Salze Magdeburg mellett

1 VAGON 1

őszi szövet érkezett A KÖRÖSPARTI ÁRUHÁZBA

Várad Albert párisi képei a Helikonban

Párisban, azt mondják, száznál is több kiállító helyiség van. A Mücsarnokokon, Nagy szalonokon kívül fényes és szépen galleriek, tündöklő boltívek alatt s magános manzardokon a művészet fanatikusainak templomaként.

Körösparti Párisunk, mely öntetszelegve dicsekszik magának a miniatúr nagyváros szerepében, — melyben mindent feltalálni — megteremt az a határvonalon, ahol a divatot, a sikket komoly kulturprodukció váltja fel. Nagyváradnak formás és viszonylagosan előkelő képművészete, cinkanalak, mázos fazelek, szűk, tüzeti pultok levegőtlen, szépséget és művészetet öltöztető atmoszférájában található eddig csak kvartélyt. Az ágyrajáró szerepek szerencsére vége, egy lelkes művészbarát, a Helikon tulajdonosa épített és berendezett s a mai naptól kezdve kecses és stílusos otthon tárul fel azok előtt, akiknél a művészi produkció szivűg és nem smokkság, nem egy hálással fizető spekuláció, eredményes konjunktúra fitogtatni való hányadosa.

A mai vernissage készakarva sem találhatót volna alkalmasabb művészt a Párist járt Várad Albert bemutatásánál. A kifejezés nem is helyes, mert Várad Albert nem a tanulmányutazó festő. A kis Várad, a „Nagyvárad” szerkesztőségének egy-két év előtt még szerződött tagja, nem etrangér Párisban többé, de arrivé és ur. Nem a Montmartre kócos haju imádója, komoly grafikus, akiről hírneves kritikusok cikkeznek s akitől a legelső szépművészeti organumok nem sajnálnak tizenkét oldalakat. Várad Albert ezt sohasem mondotta volna el, ha a Helikon barokk és Louis quatorze asztalaikán nem állnának ott a „Beaux Arts”, a „La Peinture”, a „Byblis” s más előkelő revűk számai, amelyekben Loys Delteil, L. Pelliére, Clément Janin ismertetik a transylvániai művészt. Aki megjelent Párisban idegentül és egyedül és félszeg szerénységgel.

Nem vitt magával ajánló-leveleket, csak a képeit, néhány Münchenben megjelent, általa illusztrált könyvet, egy mappát, amely az első impressziókat tartalmazta Párisról, az utóéletéről, a megfoghatatlanságról. És Várad Albert utólrta, megfogta és megrajzolta. Ott van a „Grand Boulevard”-on az a tényszerű mozgás, amit csak a vidéki szem ölel fel oly életes, mohó tobzódással, ahogy az Váradnak sikerült.

Az utcán dákák, autók, villamosok, toronyos házak vannak, a „Tuileries”-ben gyerekek, fáradt aggok ülnek a kerti székeken s a Szajna-parlon munkások rakodnak. A „Mouline rouge” kavargó forduló párjaival, a tűnő életet verik a legendás csapadék. A „Rue Mouffetard”-on sem szűnik a nyüzsgés. Várad főerőssége párisi képein a mozgalmasság vitális érzékeny megjelenítő hatásában konkludál.

Clement Janin összehasonlítja Várad Albertet a Párisban élő idegen festőkkel. Elmondja róla, hogy amikor megérkezett Párisba, entuziasmus fogta el s szüleirez irt leveleiben nyoma sincs a nosztalgának s évek óta tart nála ez a hangulat. Ritkaság, hogy valaki úgy szereti Párist önmagáért, mint Várad. Szereti a mulat, a „dicsőség folyóját”, a Szajná, a régi negyedeket, a palotákat és romokat s a párisi tömeget, amelynek ritmusa és harmóniája van. Ami kedves volt Steivben-nak, Braqueválnak, Pissaronak, az kedvenc témája Váradnak: a párisi utca s a párisi tömeg. A Montmartre, a Rue Mouffetard jelennek meg ekvarelljein. Amit fest, azon rajta van minden jó tulajdonsága, a gyöngéd lélek, díszingvált izlés és nagy átfogó képességű. Adja ezután Várad életrajzát, aki 1896-ban született Nagyváradon, Erdélyben. Atyja búszke volt sikereire, de ellenzte fiának azt a törekvését, hogy eladja vásznait. Ez még jobban sarkallta a fiút s 1913-ban Budapestre ment s ott 1918-ig növendéke volt a szépművészeti akadémiának, mint szobrásznövendék. 18 éves korában ráadta magát a könyvillusztrációra s mikor Kiss József ezeket a rajzokat látta, elcsodálkozott. Így lett illusztrátora Kiss Józsefnek s 1915-ben megjelent kötetét ő látta el rajzokkal. Ezután szülővárosába ment s ott tartózkodott 1918-1919-ben, ezután Münchenbe ment s Ha hn Péternél tökéletesítette művészetét. Két rézkara való ez időből: Öreg ember a kórházban, és a Csavargó. 1921-ben visszatért Nagyváradra, ezután Münchenben illusz-

rálta Boccacciónak A szerelem labirintusai kötetét 1922-ben. Strassburgban dolgozott ezután s illusztrálta Balzac Halászát s Heine Harzreise-jét rézkarcokkal.

Egy illusztráció, amelyet Milanóban készített, híressé tette nevét. Florencen keresztül 1923-ban tért vissza Párisba. Megismerte a Montmartre-on a párisi sokaságot s itt készítette rézkarait, amelyeket a lap bemutat s Váradnak ragyogó jövőt ígér.

Aki Várad Albertet esztendők óta ismeri úgy, mint mi, világosan látja azt a szüntelen előretörő utat, amit a művész inkább ösztönösen követ. Kezdetben a gyermeki fantázia ragadta a fantaszitukomok titokzatos birodalmába. Ma szemléli. Tudomásul veszi az élet dolgait s egyforma érdeklődéssel áll meg a boulevardok törtető tömegében s a Szajnában sujkoló mosonók előtt. Várad Albert huszonnyolc éves, még nem fér s már nem gyermek. Ifjú és szenvedélynélküli, de higgadsága a munka öröme. Nem fog soha kifáradni, de izzóbb, türelmetlenebb, céltakáróbb, acélosabb lesz. Ez az, ami még nem hiányzik belőle, de elszunnyadt. Korán felkelt gyermek-szemével néz Várad Albert. Látja a házak tisztá, nagy körvonalait s csak ezután lesz kíváncsi azokra, akik a házakban laknak.

Kiallítása ritka művészeti eseménye Nagyváradnak és szenzációs érdeklődésre tarthat számot. A nagyközönség részére az ünnepélyes megnyitás vasárnap délelőtt 10 órakor lesz a „Helikon”-ban. (bárd.)

Az új utcanévek

(Levél a szerkesztőhöz.)

A Nagyvárad mai számában megemlékezik arról, hogy az utcanéveket ismét megváltoztatják és hogy valószínűleg minden „idegen hangzású” nevet mással cserélnek fel. Ehhez volna néhány megjegyzésem.

Mindenekelőtt helyre kell igazítanom azt a téves felfogást, hogy ezeket az „idegen” neveket a románok általában nem ismerik és nem tudnák kiejteni. Ez nem áll. Jókai, Petőfi, Arany neveit minden intelligens román nő és férfi ismeri és ki is tudja könnyedén mondani. Legfeljebb a regátbléli románok előtt ismeretlenek ezek a nevek. De hát — istenem — ama ezer-kétezer regátbléli román kedvéért. akik részben állandóan itt laknak, részben átutaznak Nagyváradon, el kell-e tüntetni a magyar irodalom nagyjainak a nevét. A város nagy magyar tömegei nem érdemelnek annyi regádot, mint néhány regáti személy kényelme, hogy esetleg pár utcanévet kissé nehezebben, erőteljesebben fognak kiállabizálni? A magyarajku lakosság nem törőd-e a nyelvet, amíg például Cogalniceanu-utca nevét megtanulja és mégis megtanulja.

De kis óvatossággal el lehet helyezni Nagyvárad utcáin a román politikai és irodalmi élet minden számottevő kiváló ágának a nevét, anélkül, hogy a magyarokét ezért feláldozzák. Miért kellene éppen — hogy csak példát említsünk — Jókai nevét Caragiale-ra felcserélni, vagy Petőfiét Gogára? Van Nagyváradnak egészen jó helyen fekvő számtalan utcája, amelynek elnevezése igazán értelmes és komikus s amely nevektől könnyű szívet elbűsö-zunk. Itt van a Nyomda-utca, Szarvas-sor, Lakatos-utca, Perces-utca, Gvár-utca, Hentes-utca, Iiget-utca, Malom-utca, Mészáros-utca, Patak-utca, Sánc-utca hogy a külvárosi furcsa utcanévek légiójáról ne beszéljünk, amelyeket át lehet keresztelni román kiválóságok neveire, anélkül, hogy ezzel a magyarság érzékenységét sértene. Miért kell éppen a Jókai-, Nogáll-, Pray György-, Rhédey-, Schlauch-, Várad Zsigmond, Berkovits Ferenc, Sztaroveszky neveiről elnevezett utcákat román nagyságok neveire megváltoztatni?

Hiszén Kossuth Lajos, Rákóczi Ferenc, Iványi Odón, Lahner György, Damjanich Dembinszky, Nagy Sándor, Rivók Zsigmond, Sal Ferenc, Bémer Pál, Sziágyi

Dezső, Tisza Kálmán nevei már úgyis leváltak az utcák falairól.

Belátás és türelmet kérünk és minden szélső sovínizmustól való tartózkodást. Akkor el lehet intézni az utcák elkeresztelését közmegegyezéssel.

Ne felejtsek el különben az urak, hogy az utcák elnevezése széles e világon, ahol községi önkormányzat van, mindenütt a képviselőtestület eminens joga, mert az utcák nevei mindig a város közönségének érzelmeit és akaratát szokták kifejezni. Akik ezt a jogot ma a közvélemény helyett — annak felhatalmazása nélkül gyakorolják — legalább tartásuk tisztelőben ennek a közvéleménynek a mentalitását, amit ők nagyon jól ismernek. Nem kell nekik sem nagyobb hazafiaknak lenni, mint dr. Zige Miklós, aki prefektus korában nem felületességből, hanem teljes tudatossággal vitte keresztül az első utcanév-változtatást akként, hogy Jókai, Arany, Szigligeti, Petőfi nevei Nagyvárad utcáiról el ne tűnjenek.

Kit illet a lakás

A Schlauch-tér 2. szám alatt. Gerő Armin volt rendőrkapitány házában lakott Gramma Gábor agráratanácsos. Grammat áthelyezték s helyébe Manolescu agronómus érkezett Nagyváradra. Manolescu a jogfolytonosság elve alapján magának kérte elekvirálni Gramma volt lakását s kérését a lakásbizottság teljesítette is. Ugyanakkor azonban Coroiu tanfelügyelő megfélebbzte a határozatot s felmutatta Gerő Armin háztulajdonossal kötött szerződését. Kérte, hogy a bizottság adja neki a Gramma-féle lakást s Manolescunak felajánlotta a saját Uri-utcai lakását.

A bizottság miután Manolescu beleegyezését adta, elfogadta a cserét. Ezt a határozatot azonban Weinberger Bertalan háztulajdonos felebbzte meg, aki a Krausz-Moskovits-telep díszszegi kezelője volt, azon a címen, hogy az agrárreform következtében a díszszegi üzem megszűnt s azóta a gyár központi irodájában Nagyváradon van alkalmazva s mint háztulajdonost megilleti a saját házában megürült lakás.

A bizottság letelepedési engedélyt kért Weinbertől, aki ezt nem tudta felmutatni. Weinberger Bertalan kérelmét ezzel elutasították s házába Coroiu Péter tanfelügyelő volt lakásába Manolescu agronómus fog beköltözni, míg a Gerő Armin házában megürült lakást Coroiu foglalja el.

KEPES ELEK
orvosi kötszersz, Sas-passažo 20. szám
Saját készítményű
speciális kötszerek, női és férfi övszerek

Atlantic mozgó **Apollo mozgó**
9 1/2 órákor 3, 6 és 9 órákor

Ma, vasárnap utoljára

Arábiai éjszakák
vagy
Az ezred leánya

arábiai történet 7 hosszú felvonásban.

A főszerepben:

Priscilla Dean.

Rendes helyárak! Rendes helyárak!

A délutáni előadás mérsékelt helyárakkal.

Lázás munka

folyik már a Kereskedelmi Csarnok termeiben: most már ténylegesen készülnek a kiállítási vásárra. Kimerik, ácsolják a vásári kiállítók sátrait, amelyekben Nagyvárad iparának és kereskedelmének legjavá produkciója tárul majd a közönség elé.

Nincs már a Csarnok termében egyetlen kiadatlan hely sem. Ha kétszer annyi lett volna, az is elkelt volna, annyira felérzékeltte Nagyvárad iparos- és kereskedővilága a mintavásár fontosságát és előnyeit. Újabb a következő cégek jelentkeztek a kiállításhoz:

Chic bőrruhaüzem; Deutsch N. női divatterem; Fekete Sándor lakatos-mester (saját találmányait állítja ki); Horváth Ernőné kézmunka-szalónja; Mégay és László irodai cikkek és papíráru-nagykereskedő; Lederer Márton chamotte-tégla és cserépgyár és mészejítő részvénytársaság; Pap József lakatos-mester (saját találmányait); Szabó István vas- és rézbútortermék.

A kiállítási vásár rendezője ezúton közli, hogy — a C. jelzésű nagyterem kivételével — kedden, szeptember 2-án reggeltől fogva már valamennyi kiállítási helyiségben megkezdhetik a berendezést. Az üvegteremben csütörtöktől szeptember 4-től fogva lehet a helyeket elfoglalni.

Pompás, ötletes szórakozás is lesz a kiállítási vásáron: Dénes Jenő divat-revüt rendez, amelynek keretében a legkitűnőbb városi színészek elsőrangú kabarészámokat adnak elő, miközben az őszi és téli divat legszenzációsabb újdonságait fogják bemutatni. A divatrevü különben belépődíj nem lesz; a kiállítási vásárra váltott jegy oda is érvényes.

Párisi divat

Páris, 1924. aug. 26.

Kedves Szerkesztő ur!
Bécs, Zürich és Lyon után bevásárlási utam Párisba hozott. Miután tudom, hogy női vásárlók kilencvenkilenc százalékát mindenekfelett érdekli a divatnak ez a boszorkánykonyhája, hát közlöm értesüléseimet a kialakulóban lévő divatról. Páris ugyan most idegenekkel van tele, mert hiszen az igazi „mondain” nők most Biarritzban, vagy Deauvilleben nyaralnak, de hát az amerikai és angol nők seregét is éppúgy Redfern, Lauvin, Worth és Paquin öltöztetik és így bizony gyönyörű toiletteteket láttam az Operában és Ledoyen-nél, ahol az elegáns világ vacsorázik. Az estélyi ruháknál még mindig a szűk, egyenes vonalakat firsírozák, de azért vannak cégek (Dreok, Poirer), akik alul harangszerűen kibővülő modelleket kreálnak, vagy tunikával török meg az egyenes vonalak tulzott egyszerűségét. Az anyag, amiből ezek a csodás kreációk készülnek, a képzelhető legpompásabb és változatosabb. Az ember csak úgy szédül az új selyem és szövetelevezésektől. Kashevellaserge, dtersacote, georgine broché, velours de laine, voile velours, bazinette, velours ciselé, mattenlasee, színes brokátok, crépe georgette és lanné d'argent lesznek divatban. Crépe georgette és velours chiffoneok dominálnak az estélyi ruháknál, melyek struccalólag szíves szíve. A capek, estélyre, csaknem kizárólag színes brocartokból vagy lamé d'argentből készülnek alul szintén struccalólag díszítéssel, de láttam Drecollnál egy igen szép cape-t fekete crépe maroquinból, kőröskörül szürke rózával szegélyezve és Poirer-nél egy-manteau-cape-t, szürke velours de laine-ből és két satin fulgurantból összeállítva, erősen directoire stílusban. (Különböző pár nagy maison a directoire divatát óhajta feleleveníteni — csak persze nagy kérdés, hogy a nők hogy fogadják majd ezt a próbálkozást.) Színházban az estélyi ruha főleg óriási rojtos himzett selymekendőket drapíroznak a nők maguk köré, sok graciózitással; ezeket a kendőket színes crépe georgette-ből is készítik, de a hosszú rojtok elengedhetetlenek. A cipők, amiket ezekhez a toilettekhez viselnek, arany vagy ezüst brokátból valók, ékkövekkel kirakott sarkokkal,

arany vagy halvány testszínű harisnyával. Utcára is a drapp és testszínű árnyalatokat viselik. — leginkább egy erősen bronz színű drappot.

A télikabátok nehéz velours ciseléből készülnek, leginkább feketében. Az aljak óriási kockájú velours lainageból. Felöltők öszire ugyancsak nagy kockás veloursból — a csikos kelmék divatjukat multák. A kalapokra kőcsag és paradics kerül dísznek és kis, igen színes, preparált papagályfejek.

Kosztümök Djersacote-ból és a sokféle lainage fantaisiekből hosszú redingote-szerű kabáttal, mely alá hosszú, csaknem a kabát széléig érő, színes casaque-okat viselnek, a selymek minden fajta-jából.

A kosztümkabát nyaka sűlszerű: igen bájos és praktikus divat ez, mert sokféleképpen viselhető. A nyakon áttekerve, előre dobva, oldalt könnyedén áthajlítva vállon, mindenképp sikkes és változatos.

Ime kedves Szerkesztő ur, ilyenformán néz ki az őszi divat. Futtaban írt soraim esetleges hiányait majd pótolhatják az érdeklődők azokból a legfrissebb pompás divatlapokból, amiket pár nap múlva magammal viszek és amelyeket a mi jó öltözködő-sükről híres várad asszonyaink valószínűleg előnyösen fognak kihasználni.

Barna Jenő.

Három ártatlan embert tartóztattak le a Kovács-ékszerüzlet kirablása ügyében

Nagyváradon elfogták a betörés tettestársait — Az ékszerek mind megvannak Debrecenben

Megirta pár nappal ezelőtt a „Nagyvárad”, hogy a debreceni rendőrség elfogta Agoston Lajos foglalkozás nélküli egyént, akinél még is találtak a Kovács Jánostól elloptott ékszereket. Ugyanekkor a nagyvárad rendőrség őrizetbe vette Farkas Béla, Szabó Lajos, Popescu Gábor napszámókat, mint akik tettestársai Agoston Lajosnak.

Most azután különös fordulat állott be az ügyben, amely halomra döntötte a nagyvárad rendőrség egész nyomozását.

A debreceni rendőrség kérésére ugyanis Kovács ékszerész a napokban átutazott Debrecenbe, ahol személyesen is beszélt Agoston Lajossal. Ott a jegyzőkönyvből megtudta, hogy

Agoston és egy Bogdán József nevű rovfoltult debreceni bűnöző fosztották ki üzletét és nem az a három ember, akit a nagyvárad rendőrség őrizetbe vett.

Elmondta Agoston Kovácsnak, hogy Bogdánal együtt a rablás elkövetése után átszöktek a határon és Debrecenbe mentek. A lopott ékszereket egy háztáskába köptették, amelyet teljesen megöltött. Debrecenbe Agoston és Bogdán orgazdát kerestek a lopott ékszereknek. Találtak is egy vendéglőst, aki hajlandó volt megvenni az ékszereket. Amikor azonban látta, hogy egy egész háztáskába ékszert akarnak eladni, megdöbbent és elhatározta, hogy értesíti a rendőrséget. Azt mondta a betörőknek, hogy társa tudta nélkül nem veheti meg, kísérik el a lakására. Az utcán addig járta, míg egy detektív pillantott meg az orgazdát, aki egy intésre ott termett és bilincseket rakott Agoston kezére. Bogdánnak sikerült megszöknie, Agoston az ékszerekkel együtt ott maradt.

Bogdán újból visszaszökött Nagyváradra és Nagy József név alatt bujkált itt.

Tegnap azután a rendőrség szabadlábra helyezte Farkas Bélát, Szabó Lajost és Popescu Gábert. Alig hagyta el a rendőrségi fogdát Szabó Lajos — az egyik gyanúsított — nem sokára jött vissza és jelentette, hogy

Bogdán Nagyváradon van és neki husz lei fájdalomdíjat adott, amikor

megtudta, hogy ártatlanul le volt tartóztatva a Kovács-ügyben.

Fodor és Borody detektfelügyelők tegnap este el is fogták Bogdánt. Bogdán a kihallgatása során mindent tagadott, hamis névre szóló igazolványokat mutatott fel és csak annyit ismert be, hogy

négy évet együtt ült Agostonnal a vaci jegyházban, ahonnan sikerült megszökniük.

Azután Nagyváradra jöttek és már másfél éve itt bujkáltak. Bogdán kihallgatása folyik. Kovács ékszerész kára a legnagyobb részben megtérült.

Művészház nyílik a Heymann-udvar télikertjében

A művészet nem megy a piacra. Ez az axióma valóban megállott azokban a viszonylatokban, amiben készült. A művészet elvonult szentségnek az évszázados templomok arkádjai, boltívei alá, várkastélyok toronyszobáiba, mert erre szorította az élet: az egyház és zászlósúruk mecnás gondviselése.

A kialakult polgári társadalom már saját ötthont nyújtott a művészeknek, elefántesontornyát maga építhette fel a kvalitásban teljes, eredményes művészi munka. A háború által felborzolt társadalomban újra elveszítette megtalált egyensúlyát a művész. Produktuma a szemérmetlen kufarkodás eszközevé vált, a mindenkori konjunktúra által becsült árukké süllyedt. A világ metropolisaiban most kezd kialakulni az az exkluzív helyzet, a mit a fejlett polgári intellektus szánt a művészi munkának a kereskedelemben. A muzeális értékű szalonok, aukció helyiségek a művészi élet frontvontarától egymástól szorítják vissza az alkalmat vámszedőket a lelkiismeretlen zsisárusokat.

Az európai gondolatot lépést tartani tudó Nagyvárad szeptember elején komoly akcióit vált valósággá. A Heymann-udvar télikertjében, — mely magában is csupa artisztikum, — rövidesen megnyílik a Művészház. A nagyvárad Művészház programja: publikum elé vinni üzletesség nélkül a tiszta művészet örökbecsű alkotásait, önmagával mért értékű képet, szobrot, hazánkbeli s külföldi hírességek alkotásait. Szándékaiban és kifejezésben a budapesti Ernst-muzeumhoz áll legközelebb a szeptemberben kaput nyitó Művészház. A Művészház aukciókat is fog tartani és termeiben helyet kapnak a múlt idők archaikus remekei, a speciális értékű porcellánok, neves emlékekkel bíró régiségek. Szőnyeg-kiállításokat is rendezni fog a Művészház s programja teljessége érdekében készséggel bocsátja termetit a képet, szobrot, antiquitást, szőnyeget eladni szándékozik rendelkezésére: ha azok kifogástalan művészi beccsel rendelkeznek. A Művészház nemcsak elad, de maga is vásárol s mindenki, aki közelebbi felvilágosítással akar még a megnyitás előtt rendelkezni, érdeklődjön a Vármház-utca 53. szám II. emelet alatt. S minden egyéb kérdésre is szívesen válaszol a 950. sz. telefon.

* Antalffy Margit tánciskolájában a beiratások megkezdődtek, gyermekek, deákok és felnőttek részére. Klasszikus és balettanfolyamra felvétel d. e. 11—1-ig. Az iskolának külön balettépícsze van.

„HERCULES” Fehérneműgyár

Calea Victoriei 1.
Kolozsvári-ut

Telefon: 698.

Válal versenyen kívüli árban

Uri fehérneműeknek és teljes kelengyéknek méret udni készítését u y saját, mint privátanyagból. Női luxusfehérneműeknek és teljes menyasszonyi kelengyéknek elkészítését ugy saját, mint privátanyagból. Kereskedők részére női és férfi fehérneműek elkészítését ugy rendelésre, mint raktárra commerce és luxuskivitelben bármilyen nagy mennyiségben a legrövidebb időn belül. Kivánatra házhoz is megyünk!

UDONSÁGOK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Printul Carol (volt Szilágyi Dezső-utca) 6,
tulajdonos: Sonnenfeld Adolf Részvénytársaság
Telefon 38.

zetési díj helyben egész évre 600 lei, félre-
vel, negyedévre 150 lei, egy óra 50 lei; vidéken
sz. évre 720 lei, félrevel 360 lei, negyedévre 180 lei,
egy óra 60 lei.

Öfzetéseket és hirdetéseket elfogad a kiadóhivatal
és a Hegedűs Hírlapiroda, (Telefon 13-01.)

Tarau József képviselő nyilatkozata

Levél egy képviselőhöz c.
vezércikkünkre tegnap Tarau József ka-
marai képviselő a következő sorokat küld-
te be hozzánk:

Igen tisztelt Főszerkesztő Ur!

A „Nagyvárad” augusztus 30-iki szá-
mában megjelent „levél”-re válaszem a
következő:

Csak e levélből értesültem a biharpüs-
pöki sérelmekről. Mindenkori szolgálata-
ra s segítségére állottam azoknak, akik
sérlemüket velem közölték. A „levél” tar-
talmából tudomást szerezvén a konkrét
sérlemkről, kérvényt adtam be a Pre-
fektus urhoz, hogy a vizsgálatot indítsa
meg. Természetesen a vizsgálatnál — kö-
telességemhez képest — jelen leszek.

Oradea-Mare, 1924. augusztus 30.

Teljes tisztelettel:

Tarau József,
mezőtelegi képviselő.

* Véget ért a tanítók és tanárok vizs-
gája. A tanítók és tanárok vizsgája szom-
baton befejeződött. A vizsga eredményé-
ről a vizsgázókat a bizottság írásban fogja
értesíteni.

* A török közhivatalokból elbocsát-
ják a keresztényeket. Londonon keresztül
érkezett konstantinápolyi távirat szerint
az angolai kormány elhatározta, hogy a
közhivatalból minden keresztényt elbo-
csát.

* Az Egyesült Bank és Takarékpénztár
r.-t. Szatmáron Lucaci-utca 1. sz. a. fiók-
ot nyitott, amely működését már meg is
kezdte. A fiók vezetőjül Kórodi Mihály
szatmári bankigazgatót sikerült megnyer-
ni, míg helyettesül Fischer Ferenc, a bank
főkönyvelője delegáltatott. Az általános
ismert tőkeerős és nagy hálózattal bíró
pénzügyintézet ezen terjeszkedése nagyfon-
tossága a váradi és szatmári kereskedelem
közelebbi hozására.

* A válogatott birkozók versenyt
rendezi a „Törökves” szeptember 7-én, va-
sárnap a kis Vigadó helyiségében, melyre
minden club selyesportonként csak két
legjobb birkozóját nevezheti be. A ver-
seny rendkívül érdekesnek ígérkezik, mert
az ország legjobbjai kerülnek egymással
össze mérkőzésre. Ugyanakkor országos
ifjúsági birkozóversenyt rendez a „Török-
ves” s láthatjuk az ország nagyszerűen fej-
lődött ifjúsági birkozógárdáját.

* A Fischer zeneiskola a jövő tanév-
ben két kiváló tanerővel megerősödve
kezd meg működését. Fischer Margit
zongoratanárnő, zeneművészeti főiskolát
végzett okleveles tanárnő, mostanig kon-
servatóriumi tanárnő és Eichner Ernő-
né. Váradi Stefánia, az iskola kitűnő nő-
vendéke, aki eddigi tanári működésével tett
tanubizonyosságot hivatottságáról, foglalki-
váló pedagógiai érdemeit és zenei művelt-
ségüket az iskolánál érvényesíteni.

* A Körösparti Áruház vászonáruja a
legjobb.

* Beiratások. Hetényi színésziskolá-
jába szept. 4-ig naponta d. e. 10 óráig
fel 1-ig és d. u. 3-5-ig a színháznál.

* Eljegyzés. Lebovics Erzsikét elje-
gyezte dr. Bajor Andor ideggyógyász
Wien. (Minden külön értesítés helyett.)

* Italmérők. Akiknél zárolás történt,
a bukaresti uti kedvező eredményéről 31-én
d. u. 5-6 között tájékozást kaphatnak a
Katholikus Kör éttermében.

* Gazdát cserélő ingatlanok. Gábris
Simon eladta Szilágyi Károlynak Nilgesze-
telep 100-18. alatti házát 40 ezer leiert.
Altnöder Endre eladta Halász Herman és
Halász Sándornak Cogalniceanu-utca 112.
sz. alatti házhelyet 17500 leiert. Jelinek
Géza eladta Polgár Andrásnének Török-
mérő 6. sz. alatti szőlőjét 175 ezer leiert.
Hillingner Márton és Klein Dezső eladták
Vadas Jenőné és dr. Kovács Dezsőnének
Szaniszló-utca 18. sz. házhelyt egyrészt
780 ezer leiert, Rieger Tóbiás és neje elad-
ta Weisz Jenő és nejének Rómer-utca 1.
sz. ház felét 140.000 leiert.

* Blayerné, Garzó Adél zeneiskolá-
jában Rákóczi-ut 12. III. em. 20 alatt a be-
iratások úgy az ének, mint a zongora-
tanszakra aug. 26-tól szept. 5-ig eszközöl-
tetnek.

* Iskolai beiratások. A helybeli római
kath. iskolázékek felhívják a katolikus
szülőket, hogy a f. é. szeptember hó 1-től
a róm. kath. iskolákba a fiú- és leánygyer-
mekeket okvetlen irassák be, nehogy
gyermekük, gyámoltjaik abból a róm. kath.
iskolából maradjanak ki, ahová ép beiratni
akarják. Beirási idő naponta délelőtt 8-
11-ig. A róm. kath. iskolázékek.

* A Beck és Benjámín-cég kényszer-
egyezsége. A csődbíróság tegnap tárgyalta
a Beck és Benjámín butor és régiségke-
reskedő-cég csődönkívüli kényszeregye-
zségét. A cég huszonhét hitelezője hosszas
tárgyalások után a követelésük negyven
százalékos kiegyenlítésében egyezett meg.

* A szakszervezetek összválasztmá-
nyi ülése. Vasárnap délelőtt 9 órakor a
magantisztviselők és kereskedelmi alkalm-
mazottak az Atlantic-mozgóban, a szabó-
munkások az Otthonban taggyűléseket
tartanak. Hétfőn este 6 órakor a Derby
cipőgyár munkásai értekezletet tartanak,
kedd este fél 8 órakor a szakszervezetek
összválasztmányva fontos ügyben ülést tart.
Szacsavay-u. 24. szám alatt. Az érdekeltek
pontos megjelenését kéri a Szakszervezeti
Tanács.

* A Körösparti Áruház áruválasztéka
legnagyobb.

* Felhívás a zene-, tánc- és színész-
iskolák vezetőihez. Felhívjuk a város terüle-
tén működő összes zene-, ének-, tánc- s
színiiskolák vezetőit, hogy szeptember 2-án,
d. e. 10 órakor a birtokukban levő működési
engedéllyükkel a rendőrprefektúra közigazga-
tási ügyosztályvezetőjénél (II. em., 17. sz.
szoba) megjelenni sziveskedjenek. A meg nem
jelenés az engedély megvonását eredményezi.
Oradea-Mare, la 30 August 1924. Prefectul
poitiei: ss. Bunesu.

* Kereskedelmi alkalmazottak és magán-
tisztviselők közgyűlése ma délelőtt fél 11
órákor lesz az „Atlantic”-mozgóban. Tekin-
tettel a fontos napirendre és a központi ki-
küldöttre, tömeges megjelenést kér a Vezetőség.

* Egy budapesti szobrász megható
öngyilkossága. Budapestről jelentik: A Határ-
hegy aljában öngyilkos lett Jacsányszky
Sándor 22 éves szobrász. Az erdőben lőtte
magát agyon s holttestét napokig a kutyája
örizte. Falusiak csak napok múltával találták a
szerencsétlen fiatalember hulláját, melyre
kutyája vonítása vonta fel az erdő ösvényein
járók figyelmét.

* Szeptember elsején kezdődik Iványi
iparművész őszi tanfolyama. Iványi Jenő
iparművész őszi tanfolyamát szeptember
1-én nyitja meg. A tanfolyam tárgyai:
bőr- és selyembatik selyemfestés, bútor-
és lakásberendezések tervezése, lakásdi-
szítés, rajz és festészet. Iványi a tanfolya-
mon készült gyönyörű holmiból a Csár-

nok mintavásárán a Tátray kézmunka-
üzlet sátrában kiállítást rendez, amely
megérdemli az érdeklődést. A tanfolyamra
a Kórház-utca 47. sz. alatti műteremben
naponta 11-től 1 óráig lehet beiratkozni
szeptember 5-ig bezárólag.

* Mária-lak (volt Stepper-kert) kitűnő
uzsonna, rendelésre vacsora. Telefon 175.
Erdélyi volt szinigazgató.

* Ügyvédi hír. Dr. Rosenberg De-
zső ügyvédi irodáját Rimanóczy-utca 12.
sz. alá helyezte át.

* N. Ambrózy Irén zeneiskolájában a
beiratások megkezdődtek hegedű zene-
kar és zongora tanszakokra. Mosoiu tá-
bornok (Mezei Mihály) utca 16. szám.

* A Körösparti Áruház szövetség-
téma óriási.

* Mandel Ilonka zeneiskolájában a
beiratások szept. 1-től kezdődnek d. e.
10-12-ig, d. u. 4-7-ig Str. Alexandru
(Teleki) 5. szám.

* Sötétké és divatszínű kosztüm,
köpeny és ruhaszövetek Rimanóczy-utcán
Kertész Reclam-üzletében. Olcsóbbak,
mint bárhol.

* Számos női bajnál a természetes
Ferenc József keserűvíz használata végte-
len nagy megkönnyebbülést szerez.

* Lobermayer Gyula ének- és zene-
iskolájában megkezdődtek a beiratások.
Előkészítés akadémiaira, Körös-utca 6.

* A Körösparti Áruház árai a legol-
csóbbak.

* Orbán Sándor testnevelő iskolájá-
ban a téli szezon szept. hó 1-ével megke-
zdődik. Tananyag: vívás, szertorna, svéd-
torna, bátorság és izomfejlesztő, valamint
testgyógyászati gyakorlatok. Felvételnél:
kisgyermek 5-10 évig, középiskolai ta-
nulók (fiúk és lányok), felnőtt leányok,
urasszonyok és urak. Urak részére az
egészségügyi tornavívás naponta reggel
fél 8 órakor kezdődik. Beiratkozni lehet
naponta d. e. 8-12-ig és d. u. 4-8-ig Str.
Rimanóczy-utca 13. szám.

* Macaliki képeinek kiállítása Korn-
weisznél, Rákóczi-ut.

* Ujl Fehérneműt, felsőruhát legszebben, leg-
olcsóbban gépajouroz Astra gépajour. Teleklu. 5.

Old England keztyűi, harisnyái, női
férfi ernity legjobbak és es legolcsóbbak.

* Férfi és női kelengyékben, csipkék-
ben, árakban Bleier divatáruház, Sas-pas-
sage utólérhetetlen.

* Filz-kalapokat formál Moskovits
Etelka.

Friss töltési románszentgyörgyi

HÉBE GYÓGYVIZ

(à la Carlsbad) megérkezett.

Kapható minden jobb fűszer- és csemege
üzletben. :: Biharmegyei kizárólagos főlerakat:

Horovitz József

cukorka áruház, Oradea-Mare, Színház-utca.
Interurban telefon 269. Interurban telefon 269.

Tekintse meg a

Róth M. utóda

ujonnan berendezett
uri divat üzletét

Vétel kötelezettség nélkül!

* **Láposy Zeneiskola** Bethlen-utca 20. sz. hegedű, zongora és zeneelméleti tanszakkal. Beiratások szept. 1-én kezdődnek d. u. 3-6-ig. Volt növendékek mult évi bizonyítványuk, mások pedig felvételi vizsga alapján vétetnek fel. Az előadások kezdete szept. 4-én.

POLOSKAIRTÓ Noxin biztosan irtja, pusztítja, öli a poloskát, üvege 15.- Lei **FARKAS ISTVÁN** Apolló drogéria, Oradea Mare

* **Kézimunka kiállítás.** Kélin, függöny, drapéria, abroszok, diványpárna, aranyterítők, tipóennel, madeira munkák, gobelinek, filécsipkék, betétek, motívok mindenféle nagyságban nagyon olcsón kaphatók Weinbergerné Zárda-utca 1. sz., Str. Manastari, Kapucinus-utca mellett.

* „**KEGYELET**” a Sas alatt.

* **Uj manometer, telefonkészülékek** irzólámpa minden feszültségre és alakban, nagyban és kicsinyben. Manometer javítását, telefon és villanszerelést, eszterga és minden fémpari munkát szolcárón készít Rajz Andor electromechanikus, Szalárdi-utca 9. sz.

* Legjobb arcszépítő **Földes Margitkém**

* **Két szép üzlethelyiség**, banknak, irodának is alkalmas, egyik a fő-utcán (Bul. Reg. Ferd.) másik a Szent László-téren (Piata Unirii) azonnal át átadandó. Felvilágosítás nyerhető egyedül: Strada Ciorgariu (Uri-utca) 15. sz. II. emelet 1. ajtó.

* **Női ruha szabászati varró és kalapkészítő iskola** uriaszonyok és leányok részére. Évek óta eredményesen működő iskolát kibővítettem. Fővárosi tanerő segítségével a legújabb párisi módszer szerinti női ruhaszabás, varrás és modellezés 6 hónap alatt, kalapkészítés 3 hónap alatt tökéletesen elsajátítható Orbán Sándornénál Str. Deák Ferenc-utca 2. Tanfolyam kezdődik szept. 3-án. Beiratás naponként d. u. 5-6-ig. Szabásminták rendelésre mérték után is mérsékelt áron készíttetnek.

TŐZSDE

Zürich, augusztus 30. Nvítás: Amsterdam 250'87, Berlin 10 0-a 127, Newyork 531, London 2393 fél, Páris 2937, Milánó 2365, Prága 1595, Budapest 0.0069 fél, Belgrád 672 fél, Bukarest 260. Bécs 0.0074'90.

Bpkarest, augusztus 30. Zárlat, Devizák: Páris 1120, London 920, Newyork 203, Róma 910, Zürich 38 fél, Bécs 29, Prága 612.

Valuták: Font 900, frank 1130, svájci 39, lira 910, dinár 255, dollár 202, osztrák 30, magyar 27, szokol 600.

Zürich, augusztus 30. Zárlat. Berlin 10 0-a 127, Amsterdam 206, Newyork 531 egyen., London 2391, Páris 2905, Milánó 2362 fél, Prága 1595, Budapest 0.0069 fél, Belgrád 672 fél, Bukarest 260. Bécs —.

Budapest, augusztus 30. A szombati magánforgalom: Magy. H. 565-575, Keresk. b. 1265-1275, Osztr. H. 193-194, Földhitel 265-270, Pesti Hazai 3700, Borsod-Misk. 128, Viktória 225-230. Köszén 3025-3050, Salgó 580-585, Urikánvi 950, Magnezit 2080-2100, Ganz-Danub. 2925-2950, Ganz-Vill. 4150, Rima 138-140. Lámpa 150, Fegyver 1350, Schlick 56-57, Atheneum 115-118, Pallas 110-112. Cukoripar 2650, Izzo 650-660, Gyapjumasó 38-40, Karton 82, Spódium 138-140. Műtrágya 125, Nasici 2250-2275, Ofa 520-530, Hazai fa 2250-2275, Nova 150, Délvasut 62, Meffer 255, Közuti 60-62.

Budapest, augusztus 30. (Termény-tőzsde.) A gabonapiac szilárd. Budapesti buza 402500, tiszavidéki hajdusági álló-

máson 392-395, dunántuli 400, rozs budapesti 320-325, takarmányárpa állomáson 395-400, tiszavidéki sörárpa 460-480, új zab 355-360, tavalyi zab 390-395, budapesti morzsolt kukorica 380-385, csöves 125-135 ezer korona.

A nagyváradi Törekvés uszója lett Románia bajnoka

Marosvásárhelyről telefonálják: A Marosvásárhelyi Sportegylet tegnap rendezte meg nemzetközi úszóversenyt, amely a nagyváradi Törekvés fényes győzelmével végződött. Románia 150 méteres mellúszó bajnokságát Farkas Béla (Törekvés) vitte el.

SZERKESZTŐI ÜZENET

Előfizető. A román újságírók rendezett sorsjáték húzását, a hivatalos tesztés szerint 1925 február 15-re halasztották el.

KÖZGAZDASÁG

Az árdragítási törvény és a forgalmi adók eltörlését javasolják a kamarák váradi kongresszusán

Nagyfontosságú közgazdasági esemény lesz szeptember első napjaiban Nagyváradnak. A **Kereskedelmi és Iparkamarák** szeptember 8., 9. és 10-én tartják meg országos kongresszusukat, amelyen a Regát, Erdély és Bánát közgazdasági tényezői impozáns számban jelennek meg. A kongresszus nagyváradi vezetősége személyesen hívta meg Tancred Constantinescu kereskedelemügyi minisztert, Angelescu államtitkárt, Dimitrescu kereskedelemi vezérigazgatót, Cezar Popescu iparügyi vezérigazgatót, Cristodorescu kereskedelemi vezérigazgatót, akik kivétel nélkül eljönnek a kongresszusra. Meghívták Mosoiu közmunkaügyi minisztert is, aki szintén megígérte megjelenését. A közlekedésügyi-, pénzügyi-, munkaügyi és belügyi miniszteriumok nagyszámban képviseltetik magukat a váradi országos kongresszuson, amelyre a regátbeli kamarák részéről ez ideig 300-an, az erdélyi kamarák részéről pedig ötvenen jelentették be megjelenésüket.

A vendégek vasárnap, e hó 7-én érkeznek, hétfőn délelőtt 9 órakor pedig megtartják az első napi kongresszust a városháza közgyűlési termében.

A bőséges és gazdag tárgysorozatnak

Anglo-Austrian Bank Limited.

Az Anglo-Austrian Bank Limited t. évi augusztus hó 29-én Londonban megtartott rendes közgyűlésén tárgyalottak elő az 1923 i zárszámadások és az igazgatóság javaslata a nyereség felosztása tárgyában.

Az elmúlt üzletév nyeresége . Fst 85 032.17.10 amelyhez hozzáadva az előző évi nyereségátvétel . Fst. 20 620.06 —

ugy, hogy összesen . . . Fst. 105.653.03.10

nyereség lett végeredményben kimutatva.

A közgyűlésnek javaslatot tett, hogy az előbbeségi részvények tulajdonosainak fizetendő 6% oslevonása után fennmaradt Ft. 81 653 3 10 teljes egészében új számlára vőtessek elő.

Az üzleti jelentés rámutat, hogy az 1923. évben az üzleti költségek több, mint kétszeresére emelkedtek és a f. évben a költségek további emelkedése várható, úgy, hogy a költségeloirányzat szigorú lecsökkentése kell, hogy a mérleg szerinti nyereség felosztásánál, mint főszempont érvényesüljön. Ennek következtében az igazgatóság helyesnek tartja és javasolja, hogy az előbbeségi részvények után kifizetendő osztalékon felüli teljes nyereség Fst. 81 653 03.10 új számlára vezetessék elő.

A jelentés megemlíti még, hogy a mérlegben „Értékpapírtársa és szindikatusi részesedések” címen kiutatott Fst. 1 898 849 2 8 összegből mintegy Fst. 1 000 000. — a Csehszlovákiában és Jugoszláviában székelő, a bankkal érdeklődő ségben álló pénzintézetek részvényeiből regra álok.

egyik legfontosabb vitatárgya lesz az árdragítási törvény és a forgalmi adó eltörlésére vonatkozó javaslat. Fölmerül természetesen a közlekedés javításának és a városi taxák eltörlésének kérdése is. Nagy érdeklődést fog kiváltani a váradi kamara vezetőségének az a propozíciója, hogy 1925. január 1-től a Kereskedelmi és Iparkamarák tisztviselőinek fizetését az aranyparitásnak megfelelően állapítsák meg. Ugyancsak a váradi kamara fogja javasolni, hogy minden kamara kereskedelmi és technológiai múzeumot rendezzen be és hogy a kamarák a gyáripari érdekeltségekkel karöltve alakítsák meg a bukaresti Árumintavásár Részvénytársaságot, melynek feladata volna, hogy évenként Bukarestben áruminta-vásárt rendezzenek és a siker érdekében a Keleten propagandát fejtsenek ki.

A kongresszus három napján három bankett is lesz, az egyiket a kamara, a másik kettőt a város és a Kereskedelmi Csarnok adja. A kongresszus második napján a Filharmoniai Társaság ad hangversenyt a vendégek tiszteletére. A C. F. R. vezérigazgatósága a kongresszusra utazók részére 75%-os vasúti kedvezményt ad.

A mérlegszámla adatai a következők:

Aktív:	
Készpénz-követések angol bankoknál és külföldi lezármazott hiteleknek (az elmúlt évben 354.372.16.-4 Fontsterling)	Fst. 570.395.-1.-5
Nálpénzek (az elmúlt évben 50.000.— Fontsterling)	Fst. 405.826.17.11
Folyószámla követelés külföldi bankoknál (az elmúlt évben 462.141.19.-4 Fontsterling)	Fst. 473.525.10.10
Váltótárca (az elmúlt évben 173.176.-8.-5 Fontsterling)	Fst. 308.245.15.-1
Angol álmunkstárjegyek (az elmúlt évben 470 316.10.— Fontst.)	Fst. 805.125.—
Osztrák Népszövetségi kölcsön (az elmúlt évben 101 415-5 11 Fst.)	Fst. 100.824.14.10
Részvények és szindikatusi részesedések az elmúlt évben 1.615.498.18.11 Fontsterling)	Fst. 1.898.849.-2.-3
Ingatlanok és leltár (az elmúlt évben 162.735.-7.-1 Fst.)	Fst. 165.523.—-6
Adósk (az elmúlt évben 3.012.277.10.— Fontsterling)	Fst. 4.598.061.-1.11
Vált adósk (az elmúlt évben 896.112.-3.-9 Fontsterling)	Fst. 816.040.14.-5
Kezeségi adósk	Fst. 3-0.705.11.-8
(az elmúlt évben 7.298.046.19.-9 Fst.)	Fst. 10.553.122.10.10
Passiva:	
Részvénytőke (az elmúlt évben 1.406.370.— Fontsterling)	Fst. 1.406.370.—
Tartalékok (az elmúlt évben 375.156.-5.-2 Fontsterling)	Fst. 375.156.-5.-2
Hitelezők (az elmúlt évben 4.574.788.410 Fst.)	Fst. 7.439.196.15.-9
Váltók (az elmúlt évben 896.11 3.9 Fst.)	Fst. 846.040.14.-5
Kezeségek	Fst. 380.705.11.-8
Nyereség- és veszteség számla (az elmúlt évben 45.620.6.- Fst.)	Fst. 105.653.-3.10
(az elmúlt évben 7.298.046.19.-9 Fst.)	Fst. 10.553.122.10.10

djuk gyermekeinket ipari pályára

Mentől tovább tart Románia magyarságára és az iskolákból kikerült magyar ifjakra nézve pályaválasztás mai szomorú nehézsége és zonytalansága, annál nagyobb mértékben szaporodik azoknak száma, akik felismerték az ipari pálya jelentőségét. E pályán a magyar jak megtalálják életfeltételüket, boldogulásukat. s egész országban megjelenő lapok ipari és ögazdasági rovatot szentelnek e célnak és özzaértők tollából értékes és hasznos fejtegetések jelennek meg, melyek felhívják a szülőket arra, hogy gyermekeiket adják ipari pályára.

Dacára a megindult helyes irányu mozgamnak, mégis mit látnak? A lapok, különösen vidéken megjelenők, telve vannak apró híresekkel, amelyekben minden fajtájú iparág-oz jóra való, intelligens fiatal keresnek tanon-okul. A kereslet nagysága igazolja e mutat-j, hogy dacára a nehéz pályaválasztásnak, még mindig ke és a tanoncok menő fiatal-ság, zek a jelenségek igen szomorúak s egyuttal rá vallanak, hogy a szülők még mindig nin-senek tisztában a mai helyzettel, nem mérle-elik annak súlyosságát reánk, magyarokra ézve és még mindig nem tanultak, nem ta-asztaltak eleget a háború borzalmas nyomoru-ágából és könnyű szírel akarják gyermekük negéltetését biztosítani.

Románia magyarságának be kell látnia, hogy helyzete mentől tovább, mind nehezebbé, mind súlyosabbá válik és helyzetének súlyos-sodásával nehezebbé válik gyermekeinek pályaválasztása is. Ezeknek a viszonyoknak súlyos következményei lehet-ek, mindazokra az ifjakra nézve, akik még mindig ragaszkodnak a mu-t szokásaihoz és nem akarják meglátni az ipari pálya széles perspektíváját, felismerni nagy elő-nyét. Nyugodt lélekkel állíthatjuk, hogy soha nagyobb szüksége nem volt az ipárnak tanult és művelt ifjakra, mint a jelenben. És mai hely-zetünkben ifjaink biztosan csak az ipari pályán boldogulhatnak, azon talá hatják meg jövőjüket. Az ipari pálya adja meg a függetlenséget, egyéni szabadságot. Ott ki-ki érvényesítheti tudását, kifejtheti szorgalmát és fokozhatja vagyono-sodását. Az ipari pálya az, amely mélységes ön-tudatot önt az ifjúság lelkébe, hogy műveltsé-génél fogva hatalmas támasza legyen magyar társadalmunknak és gerinces munkása az or-szágnak.

Hogyan küzdjünk a kontárók ellen.

Minden szakmában valósággal dühöng a kontárkodás. A rendkívüli idönek ez is egyik ismertető jele. De kontárkodtak békében is és vigan lehetett kontárkodni az 1884. ipartörvény alapján, amely álliberálizmusával a szabad ipar-üzésnek akart kedvezni.

Ha a szakmai céhek bizonyos vonatkozás-ban idejüket multák és az ipar fejlődését meg-kötötték, úgy bizonyára azon rendelkezéseket, amelyek az ipart védték a kontárkodás ellen, célszerű lett volna valamilyen módon megtar-tani és az 1884. törvényben is érvényre juttatni. A kontárkodás ellen az újabb idökbén sem hoztak hatékony intéz-edéseket. De nem is ho-zhattak, mert a kontárkodás ma lényegileg elül a céhbéli kontárkodástól. Abban az idöben könnyű volt a kontárkodókat megbüntetni és áldatlan munkájukban meggátolni, mert a mun-kamegosztás még nem volt annyira bonyolult, mint napjainkban.

A multban a kontárkodást főleg olyan módon üzték, hogy a legtöbb esetben a ren-delő, vevő vagy fogyasztóközönség egyáltalán nem is tudta, hogy kontárral áll szemben, ma pedig többnyire a fogyasztóközönség tudtával, sőt sokszor felbujtására történik a kontárkodás.

Régen a céh rendszabályai segélyével ke-reten belül intézett el minden kontárkodási ügyet, mert volt szabad rendelkezési joga. Nap-jainkban hatósági beavatkozásra van szükség

és ezért e kérdés megoldása már sokkal bo-nyolultabb.

Bátran állíthatjuk, hogy ma a kontárko-dásnál a vevő, rendelő, fogyasztóközönség épen olyan vétkes, mint a kontárkodó maga. És ha az egyes kontárkodási lehetőségeket nézzük, úgy többnyire megállapítható, hogy a kontar-kodás a tisztességtelen versennyel kapcsolatos kihágást képez.

Minden törvény csak akkor bír értékkel, ha a gyakorlati élet esetről-esetre alkalmazza is. Az új ipartörvénynek módot kell adni a kontárkodás elleni védekezésre és a kereske-delmi minisztérium és a vele kapcsolatos ható-ságok segédkezett kell nyújtsanak a kontárko-dók és a felbujtók megrends:abályozására.

Megalakult a férfi szabó iparosok szindikátusa

Ama fontos munkaprogramnak el-végzésére amelyet a férfiszabó iparosok szakcsoprtjának vezetősége maga elé ki-tűzött, szükséges volt, hogy törvényes jogi személyiség elnyerésére szindikátusa alakuljon. F. hó 8-án tartott rendkívüli közgyűlés mondta ki a megalakulást és a törvényszéknél leendő bejegyzésre megbízást adott: Lebovits Rudol, Nagy P. István, Ifj. Erdős Albert, Gergely Gyula, Szalai Dezső Szűcs László és Glück Sámuel uraknak. Majd az alakulási nyilat-kozat aláírása után megszavazta az elő-készített alapszabály és a vezetőség ki-jelölésére kiküld egy 5 tagu kandidáló bizottságot, akiknek javaslatára megvá-lasztja az alábbi tisztikart. Elnök: Le-bovits Rudol, alelnökök: Nagy P. István Ifj. Erdős Albert, titkár: Gergely Gyula, pénztárnok: Szalai Dezső, jegyző: Ifj. Sz. Kocsis János.

Választmány: Nógrádi József, Darabont Gyula, Bumbera István, Szűcs László, Gerhardt László, Horbátcz József, Lőrinc Simon, Klein Jakab, Glück Sámuel és Brüder József.

Pótválasztmány: Bíró L. Hakmayer Ignác, Szikszay Lajos, Fazekas Gyula, Gruber Miksa és Zandler Benjamin. El-lenörző bizottság: Weisz E. Zsigmond, Wollák Imre és Keller Adol. ügyész: Dr Hunya Benedek ügyvéd. Már előre is lát-ható, kiszámíthatatlan előnyöket fog biz-tositani tagjai részére a szindikátus, amely törvényességében rejöl erejénél fogva a tagok érdekét kellően fogja képviselni és emellett a vezetőség oly célokat tűzött ki programjául, amelynek keresztülvitele évtizedes fejlődést fog jelenteni a nagy-váradi szabóiparban.

Változás a női szabóiparosok vezető-ségében. Csütörtök este a női szabó ipa-rosok gyűlést tartottak. A gyűlés tárgya a régi vezetőség lemondása volt. Weisz Sámuel szakcsoprt elnöke ugyanis az egész vezetőséggel együtt beadta le-mondását, mert annyira el van foglalta, hogy képtelen a meglehetősen sok mun-kát igénylő elnöki tisztséget ellátni. Az elmúlt évadban ezért nem is tudták a kontárküdözést és a segélyakcióit kellő eréllyel keresztülvinni. A közgyűlés nem akarta elfogadni az érdemes elnök lemon-dását és csak annak kitaró kérésére en-gedett. Ezután megválasztották az új ve-zetőséget, amelynek elnöke Sobel Adol lett, alelnök: Beregi Sándor, titkár: Bach Antal pénztáros: Keller Salamon és jegyző: Friedler. Választottak ezenkívül egy 10 tagu választmányt és külön négy tagot a női kalapszalonnak képviselői köz-zül.

A nagyváradi női szabók és rokon-szalmák szindikátusa f. évi szeptember

hó 4-én este 8 órakor a Ipartestület he-lyiségében gyűlést tart, melyen Dr Feld Albert ügyvéd, a szindikátus ügyésze az új lakás törvénynek az iparosok lakbér-leti szerződéseinek meghosszabbítására vonatkozó intézkedéseit fogja ismertetni. Ennélfogva az elnökség a kérdés fontos-ságára tekintettel a tagok számos és pon-tos megjelenését kéri.

* Bösörményiné és Roth Olga kalap-szaloniába bársony és filc bécsi modellek érkeztek. Vlahuta (Szt. János) utca 7. b.

* Model bársonykalapok érkeztek V. Szatmáry Eszter és H. Tapfer Olga ka-lapszaloniába, Teleki-utca 32. sz.

* Náthánál a Kaiser Borax öblítés. Biztosan hat, azonnali könnyülés.

* Filzkalapok érkeztek Moskovits Etelkához.

Darvas harisnyái a legjobbak.

* Mosdászhoz, fürdéshez minden jó-izlésű ember Brázay kölnvizet használ, mert pompás, decens illata folytán rend-kívül népszerű, éppen ezért mindenütt kapható

Új géphimző üzlet

Saguna (Kapuolnus)-utca 16. szám

Gépi reneszázs richeli és madeirán kívül mon-tírozást és előrajzolást és mindentéle kézi-munkát vállalunk.

Ha Linoleumot, Viaszos vász-nat, Gummi kabátot és Sző-nyeket akar venni, tekintse meg

Haas Lipót

Gyári főlerakalát

Oradea-Mare, Str. Regele Ferdinand 5

ahol legnagyobb választékban, gyári áron vásárolhat.

Telefon 4-63

Lerakatok:

Cluj, Str. Universităţii No. 17.
Timişoara, Bulv. Reg. Ferd.

Lei

Felöltöszertü gummi köppený 875.—
dival fazonban prima gumizással

Viaszos vászon asztallerítő 80.—

Sírapa futó szőnyeg mírje 120.—

Ebédli szőnyeg 975.—
mínákban 160×250

Linoleum futószőnyeg 155.—
méterje

Linoleum ebédli szőnyeg 1350.—
200×250

Otomanlakaró 160—300 .. 1650.—

Bőrvásznak 185.—
ipari célokra prima minőség

Ezenkívül mindenféle gummáru, Celluloid gallér és kézelő, Torna házi cipők stb.

Legjobb gyermekápoló: Höfer 1. sz. gyermekhintőpora, Höfer Baby crême.
Raktárak Oradea-Mare: Farkas Drogeria, Fekete Parfumeria, Minerva gyógyszertár.

Huszonöt éves a pénzügyigazgatóság főpénztára

Nagyvárad és Biharmegye kincstára 25 éves. Mikor boltives, tűzdíló, vasrészos hatalmas szobáját megépítették, Csipkés Sándor volt a főpénztáros, utána jött Krikkay, a szomorú nevezetességre vergődött pénztárnok, aki öngyilkos lett. A hivatalos pénzekben nem találtak hiányt de a saját vagyonát elkártyázta s ezért lett öngyilkos. A kártyázás volt a szenvedélye s éveken át alig fekiúdt le rendes időben. Utána Kovács Dénes következett, majd Padala Tamás, végül Gollan főpénztáros következett aki „ellizet” magát s most is fizeti a főpénztárnokság emlékeit. Jelenleg Vass János vezeti a főpénztárt s őzi a kincseket.

Sikkasztás nem volt ezalatt a 25 év alatt, általában kevés volt a visszaélés, mert a főpénztár pénzkezelése szinte lehetetlenné teszi a sikkasztást. A környéken is e 25 év alatt 2 sikkasztás volt Aradon ahol 50.000 korona tűnt el, Berettyóújfaluban ahol 1000 korona helyegpénzi tűntettek el.

Pénz pedig nagy összegben gyűlt össze a főpénztárban. Ide folyik be az állami adó, dohányárúsítás összege, a vám, innen kapja részesedését a város, a fizetést minden állami tisztviselő, a nyugdíj a nyugdíjasok, a katonaság fizetése is innen megy ki. Ez mintegy negyven millió. Ami marad, azt Bukarestbe küldik, ez hetenkint tíz millióra megy. Érthető, hogy megy az ellenőrzés. Négy kézen keresztül megy minden s zárlatot tartanak mindennap. Visszaélés tehát szinte lehetetlen, még ha hamisított sürgőnyvel akarnak felvenni pénzt, még az is megakad az ellenőrzésben. Csak Ordin de plată-ra fizetnek. Állandóan 50-60 millió van a pénztárban, leginkább értékekben. Az elszámolások közt ritkaság a Costin Anghelé, aki 50.000 lejt fizetett ki még jó okmányok alapján, de a letéti nyugta azután tűnt el, mikor a pénzt kifizette.

A pénztárban zsákokban áll a pénz, mert rengeteg egy és 2 Leies ércpénz megy ki a közforgalomba, a kis fejjű üveg ablak alatt, ahol már sok milliórd érkezett be s szivárgott ki az emberek közé az elmúlt 25 év alatt.

A birtokok a holdban

Páris, augusztusban. Egy ismerőssémmel felkerestük Camille Flammariont, a nagy tudóst, hogy mondja el, mi lesz ebben a hónapban a Marsra és más illesmit. Ilyen gondjai vannak.

Flammarion a dolgozószobájában ült és nagyon öreg volt. Különbözően csak a legnagyobb megindulással tudok erről a meghatározott tudósról beszélni, aki elvonatkozva a Föld apró dolgaitól ötven esztendeje nézi egy apró lyukon át Világmindenséget és határozottan pontosabban ismeri a Hold országújtait, mint a párisi villamosvonalakat. Nagyszerű dolgokat vártam, leleplezéseket a Marsról. De Flammarion a fülét vakarta és azt mondta:

„Nekem huszonöt ezer dollárt kínáltak Amerikában huszonöt felolvasásért. Az sok pénz, uraim, mondhatom, az nagyon jelentékeny pénz. De öreg vagyok már ahhoz, hogy felolvasásokat tartsak.”

„Ami azt illeti”, mondta később nagyon ravasz és okosan, hogy, hohó, ő már ilyen tehetséges üzletember, dacára a korának, aki tud még mindenfélét csinálni, ha akar, ami azt illeti, egy amerikai újság három frankot kínált nekem minden szóért, ha cikket írok neki. Az ám, mondta óvatosan, három frankit minden szóért. Ez nagyon megfontolandó s ezt esetleg el is fogom fogadni.”

De a végtelen csillagokról csak nem akart beszélni. Állandóan visszatért arra, hogy milyen drága az élet s hogy három frank egy szóért, az komoly összeg.

Eszembe jutott Gorkij, akivel egyszer alkalmam volt Berlinben beszélni s azt hittem, hogy érdekes dolgokat fog mondani a szovjetről, vagy az Istenről, vagy a jóságról, ez a nagy író, de csak arról beszélt, hogy neki a Prager Tagblattól jár valami cikkért honorárium, hogy lehet azt megkapni és mennyit keres a Heinrich Mann?

Megható volt Flammarion, elmondta, hogy neki csak a Holdban vannak birtokai, egy nagy hegye van ott, amit róla neveztek el, ez az egész. A Marsban, mondta kissé sértődötten, természetesen emberek élnek, erről nem is érdemes vitatkozni. Láthatólag bántotta, hogy ilyen fölösleges dolgot még meg kell magyaráznia, egy ilyen általánosan tudott és kézenfekvő tény, mint a Mars embereinek a létezését. „Hat könyvet írtam róluk”, — mondta unottan és megmutatta a könyveket.

Flammarion merő szívjóság és emberi kedvesség. Az obszervatóriumban leült a távcső elé és beállította a gépet a Holdra. „Az ott az én hegyem”, — mondta később elégedetten — „az ott az én birtokom. Látja?” Tényleg láttam ott valamit.

Este volt, nem lehetett elcsalni Flammariont a teleszkóp mellől. Soha még szebbet nem láttam. Ugy ült ott, mint egy öreg sáfar, aki este elhalás előtt szemlét tart a birtokán.

A végtelen világok körben forogtak a teleszkóp előtt s Flammarion hűségesen nézte őket és motyogott valamit. Talán éppen leszámolt a béreseivel a Holdban.

Grafikai kiállítás és dalverseny

A váradai grafikai munkások a jövő vasárnap, 7-én tartják meg nagyszabású, kulturjelentőségű nyomtatványkiállításukat és az ezzel kapcsolatos nyomdász-dalosversenyt. Mindkét esemény iránt páratlan érdeklődés nyilvánul meg a város közönsége részéről, ami érthető is. Régen volt városunkban ilyen művészi nyomtatványkiállítás, mint a minő a mostani lesz. Hatalmas mintakollekciók érkeznek a kiállításra a nyugati grafikai metropolisokból, de Románia minden nagyobb városa is képviselve lesz e kiállításon, amelyet a Ref. Tanítónőképzőben rendeznek meg. Látványosság számba fog menni az a sok művészi, a grafikai ipart felölő színes műemre, amely kiállításra kerül. Már is felhívjuk a kereskedő és iparos társadalom, valamint a nagyközönség figyelmét e szép és értékes kiállítás megtekintésére. A kiállítás több napig fog tartani és ünnepélyes megnyitása vasárnap délelőtt 10 órakor lesz.

Nagy figyelmet és érdeklődést érdemel a nyomdászok dalosversenye, amelyet a Kath. Kőr disztermében tartanak meg délután 3 órai kezdettel. A helybeli Gutenberg Dalkör és az Acélhang dalkör rendezői gárdája buzgólkodik e dalverseny sikere érdekében. Résztvesznek a versenyen Arad, Temesvár, Nagyszeben, Kolozsvár, Csernovitz, Szatmár stb. városok nyomdász-dalkörei és legértékesebb művészi dalaikkal versenyeznek a Romániai Grafikai Munkások Szövetsége által kitűzött gyönyörű vándordíjért. A művészi

nívóju hangverseny műsorán kiváló énekes művészek is szerepelnek.

Este 9 órai kezdettel táncmulatság lesz, hogy a táncot kedvelő fiatalság kivehesse a részét e nagyszerű ünnepélyből, melyhez a zenét egyik kitűnő zenekar fogja szolgáltatni. A részletes programot legközelebbi számunkban adjuk.

NAGY ŐSZI VÁSÁR
kabát és öltöny
szövetekben
feltűnést keltő olcsó áakkal kezdetét vette
SZEKELY
posztóruházában
Str. Avr. Iancu (Kossuth-u.) 5

VELMA
SUCHARD
CSOKOLÁDEKÜLÖNLEGESSÉG

Nagy
harisnya
vásár
mélyen leszállított árakkal
VEZÉR
Piața Regina Maria (Bémer-tér)
Divat keztyűkben, kötött kabátokban és divat mellényekben óriási választék.
Legjobb harisnyák csak Vezérnél kaphatók.

Fehér és színes női filé
kalapok
hallatlan olcsó árban
KONIG JENŐ
Üzlet: Str. Ladislau (Körös-utca) 16. szám.
Üzem: Str. Alexandru (Teleki utca) 45. sz.

A háziasszony kedvenc szappana

a kiadóságában és tisztítóképeségében páratlan

„SZARVAS”

védjeggyü Schicht-szappan

A TEVE

REGÉNY

50

Irta: LAKATOS LÁSZLÓ

Hol fogjam meg a zsványt? Botrány-nyal fenyegetem? Kinevet. Hogyan csinálhatnék botrányt én, aki bankigazgató vagyok, sajnos magam is egy kis Erdős Gyula úr. Az Erdős Gyula urak pedig nem csinálhatnak botrányt. Viszont ha nem vagyok én is egy Erdős Gyula úr, akkor most nincs pénzem, nem ülhetek itt, nem fizethetek és nem követelhetem, hogy nvugtázák a számlámat. Atkozott körforgás!

Vagy mondjam meg neki, hogy Ilona nem szereti őt? Leleplezzem neki? Mintha nem tudná. Hát nem szereti. Bánia is ő! Hiszen ez az ember egy másik Berényi Sándor, aki nem törődik más emberekkel, azok szívével, lelkével, agyával, idegeivel. Ez csak saját magával. És egyszerűen megvesz egy embert és megvesz egy életet, mintha vásárolna egy fuvar furnért. Fizet, nvugtát vesz és azt a portékával ami neki jól esik. Életvásárló, éppen olyan, mint én.

Ekkor hirtelen eszembe jutott valami. A végső. Miért ne mondjam meg neki is, amit megmondtam már egyszer valakinek. Valakinek, aki százszor különb ennél az Erdős Gyula úrnál. Valakinek, egy úriembernek, egy feltétlen úriembernek, az abszolút gentlemannak.

— Erdős úr kérem, ne gondolkozzék: Ilona nem eladó! Ezt már megmondtam egyszer másnak is, egy nagyon kiváló embernek. Valakinek, aki különb Önnél, különb nálam, különb mindnyájunknál. Megmondtam magának Elemér Miklósnak, hogy: Ilona nem eladó. Tudja Ön, hogy ki az az Elemér Miklós.

Felugrott. Ha most szarva van, felöklel. De hát neki nincs szarva. Csak nekem van szarvam. Nem tudott felöklelni, szólni meg nem akart hozzám. Leült. A száját csücsörítette. Megvetés jelül most köpni fog. Vártam, mi lesz? Egy perc, aztán kihúzza a zsebkendőjét, abba köpött. A szőnyegre még sem tudott. Hiába! Úr ez is, nagyon finom úr.

És tovább nem volt.

Belekábultam a reménytelenségbe. Nem lehet ezzel az emberrel tovább. Most nem.

És talán neki van igaza. Több mint egy évig ültem és vártam. Miért türelmetlenkedem éppen ma. Én nem csodálom, hogy ő nem ért meg engem. Eddig mindig térdem látta maga előtt a tevét, most pedig az fölkel, harapni akar, mint a húsevők, sőt rugdalkozik is. Meglepte őt, hogy a tevé ágaskodik. A keze a csodálkozástól megbénult és azért nem tudja aláírni a nyugtát. Most nem. De most — az nem: mindig.

En várhatok.

Fölkeltem. A noteszt zsebreavágtam, a pénzt otthagytam. Nem köszöntem. Kimentem.

— Szervusz, — szólt utánam. — Nem is tudod, milyen mulatságos voltál. Kár, hogy amilyen mulatságos, éppen olyan unalmas is.

Nem feleltem.

XLV.

Hazamentem. Mert ebédelni kell. Nem történhetik olyan az emberrel, hogy ne kellene ebédelnie. Föltéve, hogy van ebédje. Nekem pedig van. Ezt az ebédrészt a dolognak, szerencsére már elintéztük egymással mi ketten, az élet és én.

Körülnézek: az egyik asztalon egy orkidea-csokor. Uj, ma küldte.

Tessék. És ezzel az emberrel akarok én végezni? Mig én ott ülök nála és bizkózom, pontosan az alatt az idő alatt hozták az én lakásomba az orkideát, az ő orkideáját. Előre rendelte a virágkereskedőnél, hónapokra, évekre, ki tudja, még továbbra is. A bálvány ott ül mozdulatla-

nul a furnértrónján és az alatt mások dolgoznak az ő parancsára. Rohancsapatok előre kifizetve, neki már a kisüjiát sem kell megmozdítani, az én házam pedig állandóan ajándék- és szegyenostroma alatt. Ruhák, vázák, képek. Ez az ember életfogytiglanra az ő kenyerére itélt engem.

Megfogom a virágot, kinyitom az ablakot, Most kihajítom az utcára.

Ilona bejön a szobába.

— Mit akar maga csinálni?

— Én, kérem, semmit.

— Semmit?

— Semmit. Csak...

És benyulok a zsebembe és egy darab pénzt teszek le az asztalra. A virág ára lehetett.

— Mi ez?

— Ez, kérem alázatosan, egy csokor orkidea. Mondjuk így, pénz, amit még nem váltottak fel egy csokor orkideára.

— Nem értem.

— Csodálom. Azt hittem, hogy már régen megért engem. Azaz, hogy engem? Mi van én rajtam megérteni való. De azt hittem, hogy megérti azt, hogy végre nekem is van pénzem. Igen, gazdag vagyok, Miért néz kérem rám. Nem ösmer? Akkor engedje meg, hogy tisztelettel bemutatkozzam. Névem: Erdős Gyula.

— Erdős...

— Erdős Gyula II. Mondhatjuk így is. Silány utaztat, de azért jobb, mint az eredeti. Tessék elhinni sokkal jobb.

Rám nézett. Kiegyenesedett. Én fejemet a vállam közé húztam. Akartam neki segíteni, hogy még nagyobb, még különb lehessen, mint én. Sikerült is. Most legalább negyven centi volt közöttünk.

— Maga azt hiszi, hogy Erdős...

— Bocsanat, én semmit se hiszek Erdősről, de én mindent tudok róla. Mert én magam vagyok Erdős.

— Azt hiszi, hogy ezek a rongy virágok, ez a színes szemét...

És megfogta az orkideát és a nyitott ablakhoz ment és kidobta az utcára.

A virág mégis a járdára került. Én nem mertem kidobni de Ilona megtette. Hiába ez a nő a szememről olvassa le a gondolataimat.

Megint az asztalhoz lépett. Fölvette a pénzt, amit én tettem oda az előbb és azt is, ki az utcára, a virág után. Szóval engem is kihajított az ablakon, nem csak az eredeti Erdőst.

De ezzel nem törődtem.

Átmentem a szobámba és megfogalmaztam egy táviratot:

Erdős-furnér Budapest.

Délben félkettőkor. Ilona éppen most dobta ki a virágaidat az utcára. Szervusz.

Inasnak adtam a táviratot.

— Azonnal a főpostára.

Visszamentem Ilona szobájába. Ott állt az asztal mellett a haragtól fehéren.

Letettem elébe a kis fekete noteszt.

— Méltóztassék elolvasni

— Mi ez?

(Folyt. köv.)

Kárpitos

munkákat a legszebb
kivitelben jutányos
árban készít

Kovács kárpitos

Strada Francisc Denc (Deák Ferenc)-utca 1. szám.

Irodabutorok, parketták Rimanóczy

műbutor és parkettgyár
rt. Oradea-Mare Strada
Clujului 117. Telefon 279.

Brilláns!

platinát, törmellék aranyat és
ezüstöt magas árban veszek.

KOHN HENRIK ékszerész

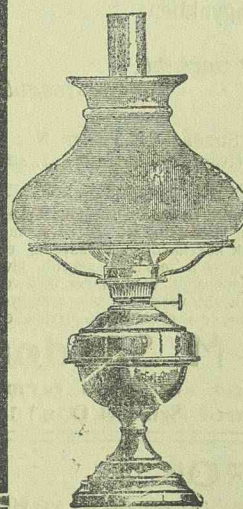
Strada Avram Janku (volt Kossuth Lajos-utca) 7. sz.

Villamos berendezéseket

javításokat, lámpa-tisztítást, galvanizálást
jutányos árban készít

Ócsay

(volt Grünfeld és fia cég) Strada General Mosoiu
(Kert-utca) 4. Ipartestület mellett.

Lámpaáru lámpacső táblaüveg

közelgő idény-
re korlátlan
mennyiségben
és gyári árban
beszereszhető

Ugorkás és befőttes

üvegek leszállí-
tott árban áru-
sítatnak.

FRATII

KOMLÓS TESTVÉREK

üveg, porcellán,
lámpa és táblaüveg
gyári raktára

Oradea-Mare
Nagyvárad

Str. Nicolae Jorga 13

Nyugágyak

gyermekkoesik, fé-
sűk, illatszerek leg-
olcsóbbak a

D'OR-ban

Regele Ferdinand 16.

Minta iroda

csakis gyakorlatilag tanít

Könyvvitelt, levelezést
gyorsírást, gépirást,
nyelveket.

Fordítások

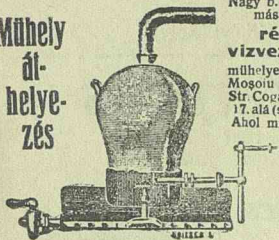
Könyv-reviziók és felfe-
tetések.

DONÁT

Strada Gojdu Nr. 30.

Műhely ál- helye- zés

Nagy b. megrendelém tudomására hozom, hogy
rézműves és vízvezeték-szerelő
műhelyemet, Strada General Mosoiu (Mezey M.-u.) 7. alól Str. Copalniceanu (Várady Zs.) 17. alá (székház) helyeztem át. Ahol mindennemű rézműves munkát pálinkafőző, lekvár- és mosófiatokat, vízvezeték-berendezést és javításokat pontosan és jutányos ártért készítek. B. megrendelém partfogását továbbra is kérem.

Bernácsik József rézműves és vízvezeték szakiparos.

Gyermeksokni, trikó, harisnya

kezttyű, csipke, szalag, himzés, rövidárak.
Olcsó árak! Szabókellékek. Olcsó árak!
Kék * Csillag Áruház
Piața Unirii, volt Szt. László-tér

Dr Cosmulza szanalóriumuma

Cluj-Kolozsvár, Fellegvár

Belgyógyászati és könnyű idegbetegek részére, különös tekintettel a légzőszervek megbetegedéseire. A szanalórium a fellegvár tetején fekszik, gyönyörű kilátással a gyalui havasokra. Modern berendezés és dialektikus cura.

Utlevél és Vizum

ügyekben
legolcsóbb,
leggyorsabb,
legpontosabb.

SCHREIER Strada Iosif Vulcan No. 1.
(Nagy Sándor-utca 1. sz.)

Angol női szabóságomat elsőrendű francia szabósággal kibővítettem. Eredeti párisi és bécsi modellek után kész tünk készítmőket, köpenyeket, estélyi és utcai toalettekét a legkülönlegesebb kivitelben. A francia szabóságot W. Lichner Iren volt bécsi szalon tulajdonosnő vezeti. — Az urnő gyék becses partfogását kéve vagyok kiváló díszlettel:

Beregi M. Sándor
angol és francia női divat terme
Str. Princlul Carol (Szilágyi D.-u.) 19.

MOTOROK

Szívógáz 30, 40, 50 és 70 HP.
Benzin 4, 10, 12, 14 és 16 HP.
Nyersolaj 20, 40, 45 és 55 HP.

GŐZGÉPEK

Féltstabil 30, 40, 50 HP.
Compoundstabil 50, 60, 70 és 250 HP., összes gépek gyárilag javítva azonnal szállíthatók, kedvező ár mellett.

Kérjen árajánlatot!

Friedrich Testv. Timișoara

Értesítés. A nagyérdemű hölgyközönség szíves tudomására hozom, hogy egy éves külföldi tanulmányutól hazatérve, női divat szalonomat meg-nagyobbítva, Vlahuța (Szent János-utca 12. szám alatt) megnyitottam. — Távollétem alatt résztvettem a párisi és milánói technológián, hol izléses model kreáció s elsőrendű szabást tanulmányoztam. — Egyben értesítem az érdeklődőket, hogy folyó hó 20-tól kezdődőleg 6 hetes szakszerű női és férfi szabászati tanfolyamot kezdek, a legújabb francia szabást a legelismertettebbben betanítok. Értekezni szalonomban lehet. Továbbra is szolid árak s ambiciós kiszolgálás mellett szíves partfogást kér

FÜLÖP DÁNIEL, női szabó

Str. Vlahuța (Szent János-utca) 12. sz. alatt

MASITS szücs

Strada Vlahuța (Szent János-utca) 2

Sport bundák

nagy választékban minden színben
3000 Leitől feljebb

Szőnyeg ocassió

sikerült megvennem egy tétel
gyönyörű, szép kisebb-nagyobb
valódi perzsa szőnyeget
melyeket olcsó árban elárusítok

Sternberg I. régiségkereskedő, Kishidfő

COCOLIVE
A LEGFINOMABB PIPERE-
SZAPPAN
FŐRÁKTÁR: COCOLIVE, KISINEU.

Olcsó magán- és bérházakat tudok a város minden részén elfoglalható lakásokkal is (milliótól 100.000 Leiig.) Alapi, Szalárdi, Uri, Beöthy, Téglavető stb. utcákban. Fűdő-utcan nagysejű ház, elfogadható ártért, Víz-utcan masszív, gyönyörű épület, telekkel, felerészben is eladó. Vendéglő helyiséggel, több éves szerződéssel családi okok miatt jutányosan átadó. Bármilyen megbízást elfogad

őzv. Zilahy Gyuláné
ált. kereskedelmi irodája,
Alapi-u. 1. Otthon 1-4-ig.

Garantált valódi
svájci selyem
gaze, malmok
számára

**ALBERT
WYDLER**
ZÜRICH

Prima XX., XXI. és grizgaze az összes számokban.
Vezérképviselő és főlerakat Románia számára

Frati Vögeli & Müller BUCUREȘTI
Str. Páris 20.

Lerakat Arad, Temesvár és Bánát részére:
Schillinger Endre, Arad. Str. Iosif Vulcan 12.

Prágai nemzetközi mintavásár 1924. szeptember 21-28.

A legkedvezőbb beszerzési forrás Románia minden kereskedője, iparos és mezőgazdája részére.

Csehszlovákia leghíresebb gyárainak mintakiállításai.

Kivételes kedvezmények a résztvevők és látogatók részére.

33%-os menetdíjkedvezmény a látogatóknak és 50%-os, díjkedvezmény a minták szállítójának az összes csehszlovák államvasutakon. — Visszaútvételénél 50%-os menetdíjkedvezmény az összes romániai vasutakon. — Lakás, tolmács és hírszolgálat stb. — Utlevél, vizum nem szükséges — Legitimációk, felvilágosítások, prospectusok és jelvények kaphatók a mintavásár képviselőjénél, „Rador-Publicitatea” (CLUJ), Str. Memorandului 12.

LA
POUDRE
D'ENTIFRICE
Bi-Oxyne
BLANCHIT LES DENTS
PROTÈGE L'ÉMAIL
EN VENTE PARTOUT

**Bársony kalapot 80 leitől alakít
Kepes Erzsébet és Emmer Ilus**

Strada Saguna (Kapucinus-utca) 9. szám.

GYERMEK KOCSIK
GYÁRI ÁRBAN KAPHATÓK

SZÓKE MIKLÓSNAL
STR. VLAHUȚA (SZENT JÁNOS UTCA) 22. SZAKSZERŰ
JAVÍTÁSOK, ERNYŐK GUMMIZÁSOK STB.

VIZUMOKAT

legolcsóbban és leggyorsabban

megszerez, megbízásokkal elvállal

Futárjárattal mindennap. Cluj—Brassó—București.

Hirdetéseket és reklámokat az összes vidéki lapok részére felvesz eredeti tarilális árban.

„MERCUR” hirdeti: siroda és agynökség

Str. GENERAL MOSOIU 7. a 10. sz. lakásban szemben.

Telefon interurban: 2-21.

MOZI

— A Dorian Terrasseon vígjáték-műsor keretében kerül vetítésre ma. vasárnap utoljára a „Hét évig nem lesz szerencsém” című frappáns bohózat, melynek a szövét-gét a kiváló humorista Karintiv Frigyes írta meg, kinek józsi humorát ritka élvezetekkel fogadja a közönség. Az 5 felvonásos kitünő filmet megelőzi egy 2 felvonásos kacagtató amerikai burleszk „Fattv meg szokik hazulról”, a főszerepben Fattv. Előadások kezdete a Dorian Terrasseon 9, a Dorian-filmszínházban 3, 5 és 7 órakor. A 3 óras előadás mérsékelt árú. Holnap, hétfőn kerül bemutatásra egyik leghatásosabb Dorian-sláger-film: a „Mai leányok”, mely a jelenkor képét mutatja be 5 nagy felvonásban.

— Atlantic- és Apolló-mozgók. Ma megy utoljára a nagy sikert aratott Priscilla Dean film, az „Arabiai éjszakák”. Szép keleti történet, amelyben Priscilla Dean a francia légio markatánosnőjének szerepét játssza bátran és szerelmesen Éva leányához méltóan. Szerelméért nem egyszer teszi ki magát a halál veszedelmének s élete feláldozásával menti ki szerelmest a halál karjaiból. Festői szép jelenetek, megindító szerelmi történet és Priscilla Deannak isteni játéka jellemzik e nagyon szép filmet. Szeptember 1-étől 3-ig, hétfőtől szerdáig Fern Andra a „Vörös lovag”-ban.

NYILTTÉR

Köszönetnyilvánítás

Mindazon jó ismerőseinknek és barátainknak, kik felejtethetetlen drága kis leányunknak, illetve testvérünk Ágicá elhunytá alkalmával részvételükkel bennünket felkeresni szívesek voltak és fájdalomukat enyhíteni igyekeztek, fogadják ezuton hálás köszönetünket. Érmihályfalva.

Dr Klein Jenő és családja

SPORT

Még ezen a héten megkezdik a Rhédey-kerti tribün felépítését

A Comitetul Regional ülése

A kerületi sportszövetség dr. Zigre Miklós elnökletével péntek este ülést tartott.

A Comitetul Regional ülésére dr. Zigre Miklós meghívta a pályaintéző bizottság tagjait és értesítette őket, hogy a városi tanács által a Rhédey-kerti sportpálya kiépítésére megszavazott egy-százezer lei most már a bizottság rendelkezésére áll és az építkezési munkálatokat meg is kez-dhetik. Ez az összeg egy esztendőre van elhelyezve a Bihoreana bankban és ezalatt húszezer leit kamasztott. Húsz ezer lei rendelkezési alapja volt, most az egész összeget kivesszik és a

Rhédey-kerti tribün építéséhez már a hét tolyamán hozzá is kezdetnek.

Egyben elhatározták, hogy beadványban kéri a tanácsot, hogy a volt lövészegylet területét is csatolják a sportterhez és adják a sportegyesületek rendelkezésére. Az ott található építványokat, a célfal téglaút lebontatják és felhasználják az új tribün építéséhez.

Elhatározták, hogy a pályaintéző bizottság és a Com. Reg. közös beadványban fordul a városi tanácshoz, hogy a jövőre vonatkozólag elvként fogadja el a következőket: A pályaintéző bizottság határozatait ellen minden sportegyesület a felebb-

zési fórum a Com. Reg. legyen. A sportter kezelésével a tanács teljes felhatalmazással bízza meg a pályaintéző bizottságot és annak gazdasági ügyekben felelősségi fóruma a városi tanács legyen.

Palkó, a Nac játékosai Nagyvárad-Arad válogatott mérkőzésen komolyabb sérülést szenvedett és orvosi kezelése 4000 leibe került. Ezt az összeget kiutalta részére a szövetség.

Ugyanerre a mérkőzésre a Bihorul dresszét vitték el és azt megszállgatva kapta vissza a sportegyesület. Kérték, hogy a szövetség vásároljon új dresszt a Bihorulnak. A szövetség indokoltan találta a kérelmet és Kiss Kálmán szövetségi kapitányt bízta meg az új dressz megvásárlásával.

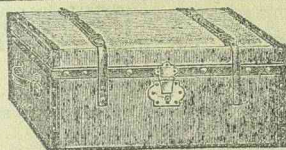
A pályaintéző bizottság és a szövetség együttesen beadványban kéri a városi tanácsot, hogy a jövőben sportpálya területet csak azon egyesületek adjon, amelyet az F. S. S. R. Comitetul Central affiliált.

A Máramaros-szigeti Sámson S. E. és a szatmári Törökvis közismert botránya ügyében a Com. Reg. elrendelte a mérkőzés tacebirának tanaként való kihallgatását. A fegyelmi tárgyalást csak ez után tartják meg.

Tudomásul vette a szövetség a központ leiratát, hogy az nem veszi tudomásul azokat a bírói minősítéseket és bíróvizsgákat, amelyeken a központ egy delegáltja nem vett részt, arról nem vettek fel szabályszerű jegyzőkönyvet és azt nem terjesztették fel a központhoz.

Több kisebb-nagyobb adminisztrációs ügyet tárgyalt még le a szövetség pénteki gyűlésén, a mely este 9 óráig tartott.

legolcsóbb a készí-tésnél
Esőernyő Rosenber
Testvérek
N. Jorga (Zöldia-u.) 8
Behúzás gyorsan készül

Gyárunkban, Str. Cuza Voda (Szacs-vay-utca) 18. szám alatt egy külön detail áruosztályt rendeztünk be elsőrendű bőröndárunk, berendezett kassettáinknak és iskola-táskáinknak eredeti gyári árban való elárúsítása céljából. Felvállalunk továbbá mindenféle szakmánkba vágó különleges bőröndárunk elkészítését méretek szerint, ugyszintén vállalkunk javításokat is.

Nagyvárad Bőröndáru és Táskagyár
Str. Onza Voda (Szaosval-utca) 18. szám.

Sveizi Pensio és Sanatorium

Tusnád-fürdő

Az erdélyi Tatra, gyönyörű fekvés, kitünő levegő, elsőrangú ellátás, olcsó árak. Dr. Ettinger igazgató-őorvos vezetése alatt. — Egész éven át nyitva.

523—1924.

Hirdetmény

A tetchei körjegyzői iroda javítására, valamint a jegyzői lakásnak „Eternit” palával leendő befedésére f. évi szeptember 5-én d. e. 10 órakor nyilvános árlejtés tartatik.

Árlejtési feltételek a körjegyzői irodában megtekinthetők. Ajánlattevők ajánlataikat zárt borítékban legkésőbb szept. 5-én d. e. 9 óráig adják be.

Tetche, 1924. aug. 25.

Előjáróság.

Eladó 285 hold prima birtok

Nagyvárad tőzsomzédságában egészben vagy kisebb részletekben. — A birtokon gyönyörű urilakás és sok szép gazdasági épület van. Értekezhetni **Moldoványi Ivánnal**
Strada Kálvária-utca 38. szám alatt

Tisztelettel értesítem t. vevőimet, hogy **szűcs szalonomat az Sft. Ladislau (Körös-utca) 21 alól a Kórház-utca 27, szám alá, saját házamba helyeztem át.** Továbbra is vállalkok mindennemű átalakításokat a legújabb model szerint. — Kész áruban bő választék. —

Lakatos István

párisi szalonja, Kórház utca 27. sz.

Lehetetlen

másutt jól vásárolni

zongorát pianinot

mint a szolidágáról ismert

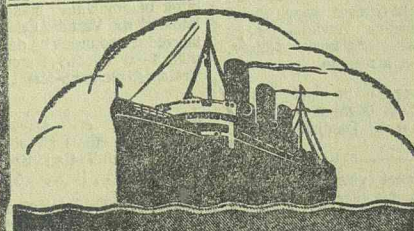
TRISKA I. cégnél

Cluj, Str. Saguna 14. Telefon 419.

hol minden **zongoráért, piani-noért három évi jótállást vállalnak.**

Lloyd 2822—1238

HAMBURG-AMERIKA vonal
UNITED-AMERICAN LINES

rendszeres és egyenes összeköttetés gőzhajóinkkal

Kanadába Argentiniába
Braziliába Cubába és
Mexikóba

valamint kétszer hetenként hajójárat Észak-amerikába a „Deutschland”, „Albert Ballin”, „Resolute”, „Reliance” hajókon. Az összes utazási kérdésekre díjtalan felvilágosítást ad a romániai vezérképviselőt

Lazar H. Lazarovitz

Központ Temesvár, Strada Mercy 2. Telefon 16-58, valamint a következő irodák:

Bucarest, Calea Grivitei No 183.
Arad, Strada Eminescu 12.
Oradea-Mare, P. Mihai Viteazul 5.
Sighişoara, Piaţa Unirei 34.

A legkisebb hirdetés ára 30 le!

A NAGYVÁRAD APRÓHIRDETÉSEI

Egy sor ára 2 le, vastag betűs 6 le!

Levelezés

„40 jelige” „Mélto partner” „Munkaerő” „Jólesz” „Komoly” „Papir” „Lakás” „Komoly II-III” jellegekre levél van a kiadóba kerül. átvenni. 559

Házasság

Házasságközvetítést ügyben méltóságos lapunkra való hivatkozással bizalommal Paragó Jenő elismert úri és diszkrét előkezői irodájához fordulni, Budapest, Népszínház utca 16. Díjtalan felvilágosítás. Cégjelzéstelen levelezés megbízások Romániából, Slovenskóból, Jugoszláviából, Magyarországból. 9

Keresztény Hölgyeim! — Meguntam a magányt, vidéken lakó harmincegy éves, gazdag földbirtokos vagyok. Hilgyék el nekem, hogy házasságomnál nem az anyagi érdekek vezetnek, mert én kizárólag ideális házasságot költök. Gyermekkorom óta érzem az árvaság súlyát és épen ezért vágyom egy oly megértő lelki, otthonát szerető, csinos életűs után, kit tisztelni, becsülni tudnék. Levelet „Királynőm lelez” jellegre kiadható. (Névtelen céltalan.) 12

Férjhezadnám előkezői nevelt leányomat, ki huszonegy éves, csinosnak mondott urleány. Vagyonra berendezett lakásán kívül hozzávetőleg ötvétezer dollár értékű képszel. (Szalloda, ház stb.) Évi jövedelmén felül van az ötezer dolláron. Keresek részére egy adósságmentes kimondottan uriembert, kivel a kölcsönös szimpátia is meglesz. Bizalommal megírt levelet „Mélto partner” jellegre kiadható. (Csak teljes című levél lesz figyelembe véve.) 13

Oktatás

Latin nyelvből rendes v. magántanulókat állandó előkészítésre vagy javító vizsgára elvállal nagy gyakorlattal bíró szaktanár. Cim kiadóban. 424

Zongora tanítást vállal Ritók István okl. zene-tanár. Damjanich-u. 7. 530H

Bárhel vizsgázó magántanulók szeptember 5-ig jelentkezhetnek középiskolai tanárnál. Cim kiadóban. 544

LAKÁS

Butorozott szobák, átadó lakások, üzlethelyiségek, ipariüzemek. Ingatlan közvetítés Balázs-nál, Nic. Iorga (Zöldfa-u.) 21. Telefon 8-15. 357

Elsőszor katonavárosban levő szoba, konyha, mellékhelyiségekkel, állandó lakásom hasonlóval. — Értekezni Blumenfeld-nél, Sonnenfeld-nyomda. Ny

Hentes, vendéglős és házi jégsekretyek minden fajtában kaphatók.

Braun Arnold bádógos- és szerelő vállalkozó, Sírul Cerbilor (volt Szarvas-sor) 17. sz. alatt.

Ellátás

Középiskolai tanulókat teljes ellátásra elvállal ur család. Cim kiadóban. 515

Teljes ellátást keresek fiatal uriaszony lehetőségei külön szobával. Ajánlatokat a kiadóba „szeptemberre” jellegre kerül. 525

Urioslád 2 középiskolai tanuló, fiút vagy leányt, teljes elsőrangú ellátásra vállall. — Zongora, fűdöszoza használat. Cim Hegedűs Hirlapiróda. 553H

Két iskolás leányt teljes ellátást kaphat. Str. Bethlen utca 24. 542

Iskolába járó gyermekek teljes ellátást kaphatnak ötéves Rado Dezső-nél Str. Nic. Iorga (Zöldfa-u.) 1., II. emelet. 531H

Két iskolás leányt elfogad román ur család zongora használat. Értekezni Szarvas-vezsky-u. 21. Popovits-nél. 566

Alkalmazás

Tisztességes mindenest keresek azonnali beépítésre 3 tagú családdhoz. Cim kiadóban. 464

Bármiféle irodai munkát, könyvelést, román levelezést is d. e. 8-11-ig azonnali vállall. Cim kiadóban. 425

Minden leány ajánlkozik azonnali Cimeket a kiadóba kerül. 519

Liszt és terményszakmában jártas perfect román magyar irodai munkaerő állást keres. Cim kiadóban. 521

Perfect román—magyar munkaerő jegyzői irodába ajánlkozik. Tripón György Str. Scolaeilor (Iskola-u.) 9. Nagyvárad. 518

Mérlegképes bankgyakorlattal bíró könyvelőt keres lakulóban levő részvénytársaság. Írásbeli ajánlatok bizonyítvány másolatokkal dr. Váradi Ödön ügyvédhez adandók be délután 4-6 között, Parcul Traian (Széchenyi-tér) 12. 6

Gyermekhez értő szobaleány kereset. Dr. Winkler, Parcul Traian (Széchenyi-tér) 1., II. 541

Képzett ápolónő ajánlkozik privát beteg mellé. Lehetőség vidékre. Cim kiadóban. 546H

Magánfelek látogatására ügyes helyi úgynököket keresünk. Cim kiadóban. 547H

Magas árban veszek

brillians, arany, ezüstékszereket és dísz tárgyakat, töredék aranyat, ezüstöt, arany szápadlást, arany és más hámis fogakat.

Freund Benjamin ékszerész, Nagyvárad, Calea Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) 11. Széchenyi-szálló épület. Ék szer elcső áron kapható.

Állást keres azonnali beépítésre több évi gyakorlattal bíró kereskedősegéd. Bodega, vas, fűszerkereskedésben, italmérés, deszkafelületben teljesen jártas. (Videkre is megy.) — Cimeket a kiadóba. 532

Románul beszélő bolti-szolgálat veszes a Vadász és London fűszer- és csomage-üzlet. 539

Irodai munkában jártas kisasszony elsőjére felvétetik Ancora kenyérgyár Str. Alexandri (Teleki u.) 562H

Minden szakácsnő kis családdhoz elsőjére felvétetik. Sebestyén, Str. Gen. Mosoiu (Mezey M.-u.) 14. 548H

Ügyes szobaleányt, ki mosni, vasalni tud, felvesszünk elsőjére. Cim a Hegedűs Hirlapiróda. 549

Intelligens fiatal embert irodai és külső munkára keresek. Heves mérnök, Str. Rimanóczy-u. 12. 550H

Snohe deulches Fräulein mit hohem Gehalt für sort. Vezér, Piața Regina Maria (Bémer-tér) 1. 558H

Keresek lehetőleg Izt jól főző szakácsnőt ki háztartás önálló vezetését vállalja. Jelentkezni 2-4-ig Fülp, Deák Ferenc-u. 7. 522H

Adás-vétel

Eladó a város közelében egy kis szőlő házhelyre is alkalmas. Értekezni Vad, Str. Pece utca 23. 342

Eladó egy jó karban lévő pedálos cimbalom. Értekezni dél alatt Templom-tér 7. Ny

Tetőfedésre és stukaturgyatásra alkalmas nád nagyobb mennyiségben eladó. Sáfáry Zsigmond termelőnél Dioság in Bihor. 535

Radó Dezső női divattermében készítenek a legegénysebb angol kosztümök, hosszú kabátok és francia ruhák eredeti párisi és bécsi modellek után.
Str. Gojdu (Boothy Ödön-utca) 6. szám.

A Somre Sabosz Poale Czedek

imaház Sfantul Ladislau (Körös-u. 18.) ezúton értesíti t. tagjait, hogy a temploni ülőhelyek bérbeadása a bérleti előjoggal rendelkezők részére f. hó 31-én vasárnap reggel kezdődik, szeptember hó 7-én és 14-én folytatódik. Hivatalos órák fenti napokon a templomi irodában reggel 8-12-ig, délután 2-6 óráig. Mindazok, kik múlt évi ülőhelyekre igényt tartanak, felkértenek, hogy ezen időn belül azt kívánják szíveskedjenek, mert ellenesetben bérleti előjogukat elvesztik.

Tisztelettel a Templomfűlés-bizottság.

Elsőrangú kosztümöket, kabátokat ANGOL ÉS FRANCIA RUHÁKAT a legújabb divat szerint meglepő szolid árban készít VALENTIN NŐI DIVATTERME Kórház-utca 17.

Házak eladók. Házoladás, megbízásokat vállallunk. — Kölosönöket megszerzünk. Magánpénzeket, jutálékkal kihelyezünk. Adásvételi Rt-Parcul Traian 12. Ertesítés délután. 5

Eladó Önémet stílusú ebédővit innel, ebédő, háló, ur szoba, egy renaissance ebédő, álló tükör, hencser, szekrény fehér és barna, vaságyak. Rövid keresztúhos és egy hosszú zongora. Bul. Reg. Ferdinand Rákóczi-ut 30. Szász. 473

Eladó 14 hold szőlő, melyből hét beültetett termő, a többi gyümölcsös és szántó, gyönyörű parkirotott uriaknak, vinellér lakással, istállók. — Megvételre keresek beültetethető házat, lehetőleg nagy udvarral vagy kerttel. Risko, Lakatos-u. 10. 415H

Eladó Béiben 34 hold prima szántó, egy tagban, teleknek is alkalmas. Vételi ajánlatok dr. Mailath, Tinea (jndé Bihor) címére 1924. szept. 25-ig küldendők. Közvetítők díjaztatnak. 318

Eladó kézimunka stórok, függönyök, fehér színes és arany terítők, nagyon szép filé munkák, csipkék, betétek és motívok, kötött terítők, kicsik és nagyok diványpárna montirozatlan kicsi kelin terítők, szekrény csíkok. Zsebrendők. Leibenen, álló lámpaerény, szőnyegek, perzsa, szmírna és argaman. 23 m. finom rumburgyi vászon. 12 személyes ékező szervíz és egy 6 személyes ezüst szervíz, gobelin kép selyem horgolt dedikülök, selyem rojlos kendő kötött csipke. Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) 30 sz. jobbra SZÁSZ. 287H

Elköltözés miatt olcsón eladó: Rézágak, éjjeli szekrény, több szekrény, mosdó, hencser és több háztartási cikkek. Str. St. Ladislau (Körös-utca) 16. 556H

Zongora rövid fekete Productiv Genossenschaft kintűn állapotban helyszűke miatt eladó. Vitez-u. 32. Lukács 524H

Eladó egy szép új gyermekkosci Értekezni Str. Scolaeilor (Iskola-u.) 18 szám. 536

A városhoz közel egy kisebb szőlő eladó. Mélyárok ut 174. 540

200 éves komplett Bidermayer diófa háló reparálás miatt olcsón eladó. Zalau (Zilah) Király-utca 60. 515H

Gyümölcsös- vagy tejeskocsi olcsón eladó. Str. Horia (Báthory u.) 1. 533

Cseplőgarnitúra 6 HP tejes felszereléssel üzemben, társ elválas miatt sürgősen eladó. Váradi, Eiesd. 523H

Két világos új hálószoba eladó. Str. Fabricii (Gyár-utca) 40. 555H

Eladó Str. Horticultorilor (Kertész-utca) 21. számú ház kétharmad részben, c a egyhoidas telekkel, nagy gyári épülettel. — Ugyanott prima új téglá, kettes Wertheimcassa és telkek kaphatók. Értekezni ugyanott. 54H

Ebédő jókarban eladó. Bulew. Regele Ferdinand (Rákóczi-ut 12. II. 22. 552H

Egy jókarban levő gyermekkosci eladó. Veumann Str. St. Ladislau (Körös-utca) 67. 551H

Sunda-fie pedálos verseny biciklalom eladó. Cim Calea Victoriei (Koloszvári-utca) 1. trafik kioszk. 545

Egy jókarban levő téli fűtőközből közép termetre eladó. Str. Bethlen-u. 24. 543

Borsaió kicsi, használt eladó. Vennék tömlőt nagyobb borszivattyúhoz, esetleg átszerelném kisebb géppel complet. Horváth, Csengeri-u. 15. 566

Gyermekkosci, iehér, jókarban és egy jól kijátzott hezedő eladó. „Salon” fényképezeti műtőrem, Sas passage. 563

Teljesen új 36-os nagyon szép sárga francia kivágott cipő eladó. Cim kiadóban. 560K

Ablakok, ajtók és különféle butorok eladók. Horodgyár Piața Osiei (Óssitér. 560K

Vashordók 200, fahordók 500 és 200 kg ártartalommal eladók. Piperezap-pan üzem, Str. Cogălniceanu (Váradi Zsigmond-utca) 2. 557H

Sürgősen eladó Görbe-utca 3. számú kis magán-ház elfoglalható lakással 85,000 Leier. Oláh, Str. Bem-utca 6. 534

Gyermekkosci

490 leitől. Bőrretikülök 130 leitől, utazókosarak, ajándéktárgyak a legolcsóbban

SZABÓ fésűáruházban Sas-passage 42. szám

Különfélék

Őszi, téli női kosztümök, köpenyek, ruhák és téli fehérművek 250-600 leig izlésesen készítenek a leg-egyszerűbből a legdivatosabbig. Nigesztelep 100-62 Schwartz-ház. 340

Harisnya stoppolást fehérmű, és minden felsőruha javítást és varrást jutányos áron vállal Horváth Sándorné Huszár-utca 1. 389

Pilissé és gouvre munkák nagyon olcsó árban készítenek. Strada Alexandrii (Teleki-utca) 22. sz. alatt, a kapuval szemben. Ny

Utlevél, bérlet és bármily igazolványhoz szükséges fényképek, Nagyvárad területén legolcsóbban, — Zenker fényképszéknél, Str. I. C. Brațianu (Szaniszló-utca) 25. Felvételek este fél 8-ig.

Üzemben levő iparvállalat nagyobban fejlesztésére pénzbes társat keresek. Felételek Balázs-nál Str. Nic. Iorga (Zöldfa-u.) 21. 8-15. 538

Fehérmű varrást vállall ötéves urinó. Imre-utca 2. szám. 564

Zongorahangolást és javítást kiváló szaké telemmel elvállal, hívásra vidékre is megy, Oláh Imre külföldi zenekonzervatórium hangversenyhangoló. Strada Nicolae Zsiga (Lukács György-utca 35. 561

TISZTITOK

vegyileg férfiruhákat. Fordításokat vállall. Egy öltöny vasalása 40 le. Férfiruhákat eladás végett elfogadok.

SZALAY

férfi-szabó. Teleki-utca 30.

Voszfunk

butorok, szőnyegek teljes lak- és iroda berendezéseket, Wertheim kasz-szát, zongorát, csillárokat, porcellánokat, régiségeket stb. Meghívásra házhoz megyünk.

Frenkel és fia

Butor, szőnyeg és régiségkereskedők Str. General Mosoiu (Mezey Mihály) utca 10

Modern chamotte

kályhák

külföldi színekben rak-táron, 2500 Lottól kaphatók valamint átrakásokat és javításokat vállall

Varga György

kályhás mester Strada Berkovici No. 33.

FISCHER

bádógos és vízvezeték szerelő, Pável-utca 18. sz.

Ugyanott tanulók fizetéssel, esetleg kosztál felvétetnek.